

Building Capacities to Prevent and Respond to Any Form of Violence against the LGBTQI+ Community in Europe

Agreement Number:
2019-1-ES01-KA203-064121

Cofinanciado por
la Unión Europea

sepie

M EDIS

Metodologia de Recerca Educativa amb Impacte Social

**Hei4Diversity. Building Capacities to Prevent and
Respond to any Form of Violence Against the LGBTQI+
Community in Europe**

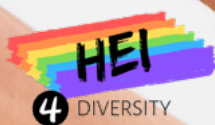
Agreement number – 2019-1-ES01-KA203-064121

Disclaimer

The project “Hei4Diversity. Building Capacities to Prevent and Respond to Any Form of Violence against the LGBTQI+ community in Europe” jest współfinansowany z programu Erasmus + Unii Europejskiej. Całkowitą odpowiedzialność za treść kursu szkoleniowego ponosi Universitat Rovira i Virgili. Natomiast Komisja Europejska i Hiszpańskie Biuro Umiejędzynarodowienia Edukacji nie są odpowiedzialne za sposób użycia informacji zawartych w tym opracowaniu.

Spis treści

SEKCJA 1	4
Wprowadzenie	
SEKCJA 2	13
Sytuacja społeczności LGBTQI+ na uniwersytetach: zapobieganie dyskryminacji i przemocy	
SEKCJA 3	27
Europejski krajobraz działania na rzecz równości LGBTQI+ oraz zwalczania dyskryminacji i przemocy	
SEKCJA 4	35
Formy przemocy i dyskryminacji w erze cyfrowej	
SEKCJA 5	54
Wyzwania związane z zapobieganiem i reagowa- niem na przemoc wobec społeczności LGBTQI+ na wyższych uczelniach	

SEKCJA 1.

Wprowadzenie

1.1. Konceptualizacja przemocy wobec grup LGBTQI+

Michael Warner, we wprowadzeniu do książki *Fear of a Queer Planet*, wykorzystuje obraz plakietki z misji kosmicznej **NASA Pioneer 10**, aby zilustrować swój sposób pojmowania heteronormatywności (patrz Rys. 1). Obraz przedstawia system dziesiętny i odległości pomiędzy planetami tworzącymi układ słoneczny obok wyobrażenia (heteroseksualnej) pary, w której postać męska, stojąca obok kobiecej, wykonuje gest serdecznego pozdrowienia. Para ma przedstawiać ewentualnym mieszkańcom innych planet rasę ludzką w całej jej złożoności lub istocie. **Obraz ten łączy zestaw założeń ideologicznych, dotyczących modelu matrycy heteroseksualnej, z zastosowaniem podejścia Judith Butler** (uznana badaczka w tej dziedzinie): *“Instytucja obowiązkowej i znaturalizowanej heteroseksualności wymaga, by kulturowa płęć opierała się na relacji binarności i w taki właśnie sposób ją reguluje. W relacji tej zasada męska różnicuje się od kobiecej, a rozróżnienie to zostaje osiągnięte dzięki praktykom heteroseksualnego pragnienia”* (Butler, 2008, 77).

Postać 1 - Misja NASA Pioneer 10

Społeczeństwo, jak i większość naszych systemów wartości, norm i wyobrażeń bazuje na przekonaniu, że istnieje wyłącznie jedna forma pożądania seksualnego, stanowiąca naszą **unikalną i pierwotną orientację**

(heteroseksualność), a zarazem nienaruszalny związek uzupełniających się przeciwieństw (**męskości i kobiecości**), które przyciągają się **wzajemnie w sposób “naturalny”**. Przekonanie to przenika każdy obszar naszej kultury, systemu wartości oraz struktur społecznych. Staje się to istotne z chwilą, gdy nasze działania, polityka i inne przejawy aktywności bazują na tej normalizacji jedynie uprawnionej i “naturalnej” seksualności heteronormatywności, bądź też do niej się odnoszą lub z nią walczą. W tym sensie zrozumienie procesu naturalizacji wyłącznie jednej formy miłości i identyfikacji, jest kluczem do zrozumienia dyskryminacji.

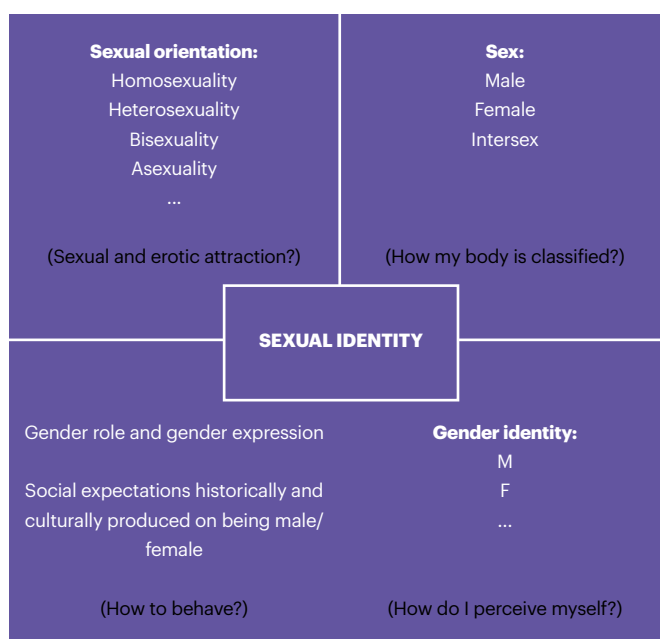
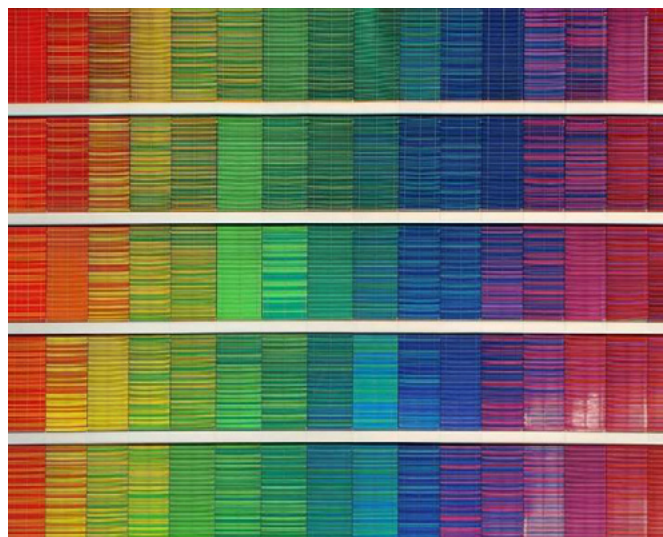
Choć należy wystrzegać się rozumowania bazującego wyłącznie na taksonomii klasyfikacyjnej, rzeczywistości naszej tożsamości klasyfikacyjnej, rzeczywistość naszej tożsamości seksualnej jest dużo bardziej złożona. Jest ona wynikiem przecinających się wymiarów, które prowadzą do powstania niewyobrażalnej liczby odcieni i form subiektywizacji. **Oprócz kategorii biologicznej (płęć biologiczna), należy uwzględnić kategorie atrakcyjności seksualnej i pożądania (orientacja seksualna), postrzegania siebie (tożsamość płciowa) oraz oczekiwań społecznych (role płciowe i ekspresja płci).** (patrz Rys. 2).

Seksualność ma istotne znaczenie dla kwestii płci biologicznej, a płęć społeczna oraz pożądanie to kategorie centralne dla zagadnień LGBTQI+. W tym znaczeniu, aby dana osoba mogła zostać zaklasyfikowana jako mężczyzna, musi posiadać

określony zestaw cech biologicznych (penis i jądra), cechy i atrybuty męskie (płeć kulturowa); dodatkowo, musi także odczuwać pożądanie seksualne w stosunku do kobiet (a tym samym deklarować się jako osoba heteroseksualna) i myśleć o sobie jako o mężczyźnie (jeśli chodzi o tożsamość płciową). Z drugiej strony, kobiety, pod względem biologicznym, posiadają srom, cechy lub atrybuty określone jako kobiece, pożądają mężczyzn oraz myślą o sobie jako o kobietach i są na ogół postrzegane (i wyobrażane) jako zajmujące się "naturalnie" kobiecymi aktywnościami, np. wychowywaniem dzieci i dbaniem o nie. **Ten przepływ znaturalizowanych kategorii płci społecznej i biologicznej oraz pożądania tworzy hierarchie władzy, widoczności i dyskryminacji płciowej.**

Należy brać pod uwagę fakt, że tożsamość płciowa i orientacja seksualna to dwie odrębne kategorie; jak już wskazywano, tożsamość płciowa odpowiada na pytanie "Jak postrzegam siebie pod względem płci?", natomiast orientację seksualną łatwiej wytłumaczyć poprzez odniesienie do atrakcyjności seksualnej i miłości (tzn. "W kim się zakochuję? Kto mnie pociąga seksualnie?"). Oprócz osób heteroseksualnych (które odczuwają pociąg do osób płci przeciwnej), wyróżniamy osoby heteroseksualne (odczuwające pociąg do tej samej płci) i biseksualne (odczuwające pociąg do przedstawicieli obu płci). Ponadto, ostatnio bada się także kategorię aseksualności. **Osoby aseksualne to te, które nie odczuwają pociągu seksualnego w ogóle, lub w przypadku których pożądanie seksualne lub chęć odbywania stosunków płciowych nie stanowi części ich życia intymnego** do takiego stopnia, że można je całkowicie przeoczyć, biorąc pod uwagę fakt, że osoby takie doświadczają intymności na wiele sposobów (życie towarzyskie, głębia emocjonalna lub uczuciowa, często nienormatywne praktyki seksualne).

Termin "interseksualność" odnosi się do szeregu uwarunkowań, w przypadku których

Postać 2 - Wymiary / kategorie tożsamości seksualnej.
Źródło własne

genitalia określa się jako "niejednoznaczne" (co oznacza, że ich organy płciowe nie odpowiadają "standardowym" zestawom hormonów); może także oznaczać osoby, których organy płciowe odpowiadają zestawowi chromosomów, ale nie są zgodne z zestawami posiadanych gonad. W obu przypadkach, gonady, chromosomy, hormony i zewnętrzne organy płciowe nie odpowiadają normatywnym definicjom osób płci męskiej i żeńskiej. Cała ta różnorodność pozostaje historycznie częścią ruchu LGBTIQ+ i charakteryzuje jego początki, stopniowy rozwój, jak i przyszłą zbiorowość orientacji, tożsamości i ekspresji.

Typologie przemocy w stosunku do grup LGBTQI+

Zachowania przemocowe wobec grup LGBTQI+ można pogrupować w ramach odrębnych kategorii zjawiska, które można zdefiniować jako “normalizacja przemocy”. Odwołujemy się tu do normalizacji przemocy, która reprodukuje istniejące hegemoniczne modele płciowe i normatywne konfiguracje seksualne. Przemoc tego rodzaju jest znormalizowana i ugruntowana w oczekiwaniach kulturowych lub społecznych, odnoszących się do bycia np. “prawdziwym mężczyzną” lub “prawdziwą kobietą”.

Przemoc tego rodzaju wobec społeczności LGBTQI+ ma także funkcję symboliczną, ponieważ jest ukierunkowana zarówno na “ofiary”, jak i całą grupę, do której należą, lub też do której ich przynależność zakładają agresorzy; z tego powodu, przemoc w stosunku do grup LGBTQI+ nie jest wyłącznie “ich sprawą”, z uwagi na istnienie także osób heteroseksualnych, “postrzeganych” jako odbiegające od normy. Przemoc wobec osób, które nie są postrzegane jako “prawdziwe kobiety/mężczyźni” oraz jako niebędące “autentycznymi heteroseksualistami” wynika z szeregu momentów przemocowych, w których płeć i normy płciowe są narzucane ofiarom w ramach ich rodziny, grupy rówieśniczej w życiu publicznym za pomocą mediów masowych, polityki, prawa, instytucji i organizacji. Wszystkie te kategorie (biologiczna i kulturowa, pożądanie, role, ekspresja) nie mogą być brane zbyt poważnie, ponieważ według matrycy heteronormatywnej, która przyczynia się do postrzegania heteroseksualności jako “naturalnej”, oznaczają jedynie dewiację, odejście od naturalnego porządku rzeczy.

Przemoc i jej normalizacja ma miejsce wobec osób postrzeganych jako przekraczające normatywne granice tożsamości seksualnej i płciowej.

ĆWICZENIE NR 1

Na podstawie posiadanej wiedzy na temat przemocy wobec osób LGBTQI+ oraz informacji wyniesionych z kursu, z uwagą obejrzyj następujący film. Jest to nagranie sporządzone przez Jonaha Mowry, zatytułowane “Co się dzieje”, w którym protagonista dzieli się swoją historią ofiary wieloletniego prześladowania. Obejrzyjcie film i zastanówcie się nad poniższymi pytaniami.

Pytania

- Jak sądzicie, w jaki sposób tożsamość i oczekiwania sprawców są powiązane z tożsamością i oczekiwaniami Jonaha?
- Jaki wpływ mogą mieć oczekiwania co do płci społecznej i seksualności w środowisku edukacyjnym?
- W jaki sposób różnorodność płciowa i seksualna są rozumiane i traktowane w Waszych środowiskach edukacyjnym?

Zasoby dostępne są pod adresem

<https://www.youtube.com/watch?v=3TRASgip2lk>

Przejawami fobii wobec osób LGBTQI+ mogą być: dyskryminacja, kryminalizacja, marginalizacja, wykluczenie społeczne i przemoc na poziomie interpersonalnym, kulturowym i instytucjonalnym. Musimy skupić się na fakcie, że fobia wobec osób LGBTQI+ jest zakorzeniona w normach kulturowych i oczekiwaniach dotyczących płci i ról płciowych, dlatego bazuje głównie na oczekiwanej tożsamości sprawców oraz ofiar.

Rola hegemonicznej / tradycyjnej męskości w przemocy wobec osób LGBTQI+

Męskość i jej hierarchie wydają się kluczem dla zrozumienia zachowań, przemocy oraz działań determinowanych przez fobię wobec osób LGBTQI+. Wykazano, że z zasady, hegemoniczni mężczyźni mają seksistowskie poglądy (Herek, 2002; Burn, 2000; LaMar, Kite, 1998), a przykładowo ojcowie, bracia i synowie pasujący do modelu hegemonicznego reagują bardziej gwałtownie na posiadanie homoseksualnej osoby w rodzinie niż matki, siostry i córki (Herek, 1988; Kite, 1984; Bertone et al., 2003). W środowiskach szkolnych, **badania wykazują, że niektórzy chłopcy/mężczyźni częściej wykazują zachowanie agresywne wobec rówieśników i rówieśniczek, którzy identyfikują się i/lub są postrzegani jako homoseksualni.** Mężczyźni wykazują także potrzebę utrzymania i zachowania tradycyjnych ról płciowych, dlatego ich zachowania wobec "kobiet" gejów są negatywne i opresyjne

(Parrott, Adams, Zeichner, 2002), podobnie, jak wobec "męskich" lesbijek (Laner, Laner, 1980). Wszystko to wskazuje na określone okoliczności społeczno-kulturowe, które mają wpływ na mężczyzn z powodu hegemonicznego i tradycyjnego modelu męskości (Connell, Messerch, 2005), który sprawia, że reagują bardziej agresywnie i opresyjnie w stosunku do tych, którzy podważają normy seksualne i płciowe.

Przemoc wobec osób LGBTQI+ staje się największym wyzwaniem dla tradycyjnej i hegemonicznej męskości, gdy różnorodność i płęć zaczynają zagrażać ich społecznej i kulturowej stabilności oraz władzy (Flecha, Puigvert, Ríos, 2013; Kimmel, Mahler, 2003).

Płęć agresorów (oraz ofiar) i konstrukty społeczne męskości wydają się odgrywać kluczową rolę w kształtowaniu przemocy wobec osób LGBTQI+. Jednym z jednoznacznie wyłaniających się tu elementów jest fakt, że **płęć agresora i ustanowione konstrukty kulturowe męskości wydają się odgrywać fundamentalną rolę w kształtowaniu przemocy wobec osób homoseksualnych.** Przemoc jest wykorzystywana w celu cementowania więzi pomiędzy członkami grupy i jej wartości; pełni także dominującą funkcję komunikacyjną, poprzez skierowanie jej wobec osób, które nie pasują do modelu hegemonicznej męskości i są kulturowo postrzegane jako "homoseksualne" lub "niemężczyźni". Dla agresorów, uciekanie się do przemocy jest sposobem zdystansowania się wobec ofiar i umacniania normy, w przypadku, gdy wyczuwają, że doszło do transgresji w odniesieniu do "naturalnej" relacji pomiędzy płciami. Rozciąga się to także na granice płci, jak w przypadku ataków transfobicznych. **W tym przypadku przemoc jest karą dla osób, które zostały uznane za zdrajców tradycyjnej męskości i normatywności płciowej** (Rinaldi, 2018). Badania wykazują jednak również istnienie nietradycyjnych modeli męskości, które uciekają

od męskości toksycznej i hegemonicznej. Męskość tego rodzaju, nazywana **nową męskością alternatywną** (Flecha, Puigvert, Ríos, 2013), osadza się na innych cechach: **poczucie własnej wartości, prawość, oraz mocne połączenie atrakcyjności i dobroci.**

ĆWICZENIE NR 2

Po pracy z materiałami na temat roli męskości w przemocy uwarunkowanej przez płęć kulturową i fobię wobec osób LGBTQI+, w ramach pracy indywidualnej lub grupowej zgromadźcie informacje na ten temat w kontekście Waszej instytucji. **Poświęćcie nieco czasu na analizę strategii płciowych (na poziomie akademickim i politycznym), wdrażanych przez Waszą instytucję, na które męskość wywiera wpływ.**

Aby zaprezentować wyniki analizy, przygotujcie dokument pisemny o **maksymalnej długości 400 słów z podsumowaniem zgromadzonych wyników** w zakresie istotności pojęcia męskości i jego związków ze sprawczością, transformacją i przewyższeniem przemocy wobec osób LGBTQI+.

1.2. Analiza historyczna polityki międzynarodowej i zaleceń w zakresie ochrony praw osób LGBTQI+

Gdy analizujemy ramy prawne równości i praw osób LGBTQI+ w instytucjach szkolnictwa wyższego, musimy wziąć pod uwagę **dwa główne systemy ram prawnych: pierwszy z nich to szereg wiążących traktatów**

międzynarodowych, drugi natomiast odnosi się do zobowiązań w obszarze ram prawnych Rady Europy. W tych ramach międzynarodowych, państwa członkowskie ratyfikowały wiążące traktaty międzynarodowe i podpisały zobowiązania polityczne w zakresie ochrony osób przed dyskryminacją i zwalczania przemocy; większość z nich nie wiąże się konkretnie z orientacją seksualną, tożsamością/ekspresją płciową lub cechami seksualnymi, natomiast wszystkie są inspirowane zasadami powszechności i niedyskryminowania. Wśród nich należy skupić się na następujących (Rys. 1).

Państwa członkowskie Rady Europy muszą podjąć dalsze działania, aby zapewnić przestrzeganie standardów określonych przez Radę. Istotną rolę odgrywają zasady określone w **Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (1950)**, która ma zastosowanie do wszystkich państw członkowskich, a którą interpretuje Europejski Trybunał Praw Człowieka, a która potwierdza istnienie prawa do edukacji (Protokół 1, art. 2) i zakazuje dyskryminacji (Protokół 12 i art. 14), a także, w szczególności, Europejska Karta Społeczna (1961), która jednoznacznie określa prawo do edukacji, ochrony przed przemocą i dyskryminacją (art. 21).

Postać 3 - Ramy czasowe działań politycznych ONZ w odniesieniu do LGBTQI+

Postać 4 - Karta Praw Podstawowych UE 2012/C 326/02

Szereg innych zobowiązań rekomenduje Komitet Ministrów Rady Europy, w tym w Rekomendacji CM/Rec(2010)5 Komitetu Ministrów do państw członkowskich w sprawie środków zwalczania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową (2010), w której zachęcono państwa członkowskie do podejmowania pozytywnych działań na rzecz ochrony praw człowieka uczniów i uczennic LGBTIQ+ (w szczególności w programie szkolnym oraz w związku z prześladowaniem) i dwie rezolucje przyjęte przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy: Rezolucja 2048 w sprawie dyskryminacji wobec osób transpłciowych w Europie (2015) oraz Rezolucja 2097 w sprawie dostępu do szkoły i edukacji dla wszystkich dzieci (2016), przy czym w tej pierwszej państwa członkowskie wezwano do stworzenia bezpiecznego środowiska dla dzieci transpłciowych, ta druga zaś zachęca **państwa członkowskie, aby zapewniły bezpieczny dostęp dla dzieci LGBTIQ+ do edukacji i wzywa do wprowadzenia środków zwalczania prześladowań o charakterze homofobicznym i transfobicznym**. Więcej informacji na temat ram prawnych kwestii LGBTIQ+ w Unii Europejskiej pojawi się w sekcji piątej niniejszego kursu.

Zalecenie Rady Europy CM/Rec(2010)5 VI. Edukacja

31. Biorąc pod uwagę nadrzędny interes dziecka, państwa członkowskie powinny

podjąć odpowiednie działania legislacyjne i inne, adresowane do pracowników sektora edukacji oraz do uczniów, aby zapewnić im możliwość korzystania do prawa z edukacji bez dyskryminacji z powodu orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej; chodzi tu w szczególności o zabezpieczenie prawa dzieci i młodzieży do edukacji w bezpiecznym środowisku, wolnym od przemocy, prześladowania, wykluczenia społecznego lub innych form dyskryminacyjnego i poniżającego traktowania ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową.

32. Biorąc pod uwagę nadrzędny interes dziecka, **należy podjąć odpowiednie działania w tym zakresie na wszystkich szczeblach w celu promowania tolerancji i szacunku w szkołach, bez względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową**. Należy w związku z tym przekazywać obiektywne informacje na temat orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, np. w ramach programu nauczania i w materiałach edukacyjnych, oraz dostarczać uczniom i studentom niezbędne informacje, zapewnić im ochronę i wsparcie, aby umożliwić im życie zgodnie z ich orientacją seksualną i tożsamością płciową.

ĆWICZENIE NR 3

Po zapoznaniu się ze stanowiskiem UE i ONZ w sprawie ochrony i uznania praw LGBTIQ+, przeanalizuj materiały opublikowane w roku 2015. Aby odpowiedzieć na poniższe pytania, pracujcie indywidualnie lub, w miarę możliwości, w grupach. Zapoznajcie się z treścią Rezolucji i przeanalizujcie jej zastosowanie do polityki państwowej Waszego kraju w sprawie praw osób transpłciowych.

Pytania

- Jakie są najważniejsze zagadnienia poruszone w treści Rezolucji, zmieniające tradycyjny sposób traktowania i postrzegania praw osób transpłciowych przez instytucje i organy publiczne?
- W jaki sposób środki i deklaracje ONZ w sprawie osób transpłciowych mają się do polityki Waszego kraju, obowiązującej obecnie?
- W jaki sposób, Waszym zdaniem, ich obowiązkowe wdrażanie może wpłynąć na tę politykę i włączenie tej problematyki do nurtu polityki krajowej i regionalnej?

Zasoby:

<https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HT-ML-EN.asp?fileid=21736> ML-EN.asp?fileid=21736

UE były zgodne z Kartą Praw Podstawowych ze szczególnym uwzględnieniem art. 21, który zakazuje dyskryminacji z powodu orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. Według zasady niedyskryminowania, Komisja Europejska chroni prawa człowieka poprzez szereg dyrektyw:

■ **Dyrektywa Rady 2000/78/WE** z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy.

■ **Wniosek Dyrektywa Rady (KOM(2008)462)** w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Komisja odgrywa również istotną rolę we wspieraniu państw członkowskich, jako aktorów, posiadających wyłączne kompetencje w zakresie LGBTIQ+, w kluczowych obszarach polityki, w tym:

1. Grupa Wysokiego Szczebla w sprawie niedyskryminacji, równości i różnorodności.

Grupa ta wspiera działalność w obszarze równości, określa i identyfikuje wymianę praktyk grupowych z zaangażowaniem ekspertów, społeczeństwa obywatelskiego i/lub organizacji w zakresie ustawodawstwa dotyczącego osób transpłciowych/uznania płci, opracowania skutecznych krajowych planów działania i wykorzystania Europejskiego Funduszu Społecznego na rzecz włączenia społecznego LGBTIQ+ na rynku pracy.

2. Grupa Wysokiego Szczebla w sprawie rasizmu, ksenofobii i innych form nietolerancji.

Grupa ta łączy przedstawicieli państw członkowskich, społeczeństwa obywatelskiego i wspólnoty w celu poprawy interwencji i egzekwowania unijnego i krajowego prawa karnego w zakresie przestępstw dotyczących nienawiści i mowy nienawiści.

Jednym z podstawowych celów Komisji jest zapewnienie, aby ustawodawstwo i polityka

3. Komisja wspiera także państwa członkowskie we wdrażaniu deklaracji paryskiej na rzecz wymiany dobrych praktyk w zakresie zwalczania dyskryminacji wobec LGBTQI+ oraz prześladowania w szkole na tle transfobii i homofobii.

4. Komisja wdraża również depatologizację tożsamości transpłciowych zgodnie z inicjatywą Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

5. Program praw, równości i obywatelstwa (2014 2020) zapewnia finansowanie dla państw członkowskich w zakresie zapobiegania i zwalczania mowy nienawiści i przestępstw nienawiści w formie dyskryminacji oraz homofobii/transfobii.

W związku z wprowadzeniem i monitorowaniem wdrażania prawa UE, **Komisja ma także zamiar doprowadzić do dostosowania państw członkowskich do kwestii korekty płci** (Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy oraz Dyrektywa 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r.) na rzecz wzajemnego uznania środków ochrony ofiar przestępstw motywowanych stronniczością oraz wszelkich zagadnień dotyczących orientacji seksualnej i tożsamości płciowej w obszarze Europejskiego Systemu Azylowego (Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu EASO).

Jeśli chodzi o kwestie LGBTQI+, świadomość w kontekście europejskim jest wyższa, jednak sprawiedliwość i włączenie seksualne pozostają nadal tematem debat, ponieważ prawa LGBTQI+ to kwestia, w której bardzo trudne jest osiągnięcie konsensusu i wdrożenie polityki instytucjonalnej. **Świadomość i różnorodność w szkolnictwie wyższym** są przedmiotem

szeregu zobowiązań politycznych w rodzaju **Deklaracji Paryskiej państw członkowskich UE z marca 2015 r., dotyczącej obywatelstwa i promowania niedyskryminacji, Komunikatu z Erywania z 2015 r. oraz Komunikatu z Paryża z roku 2018 w ramach Procesu Bolońskiego. W 2017 r. Komisja Europejska** uznała konieczność weryfikacji programu szkolnictwa wyższego w celu wzmocnienia wymiaru społecznego i aspektu równości.

ĆWICZENIE NR 4

Mamy nadzieję, że po zapoznaniu się z materiałami z pierwszej sekcji kursu szkoleniowego, jesteście w stanie zastosować niektóre z pojęć głównego nurtu polityki LGBTQI+ ONZ w ramach poniższego ćwiczenia. Przeczytaj uważnie dokument "Zgromadzenie Ogólne ONZ, Oświadczenie w sprawie praw człowieka, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, 18 grudnia 2008 r." Zastanów się nad poniższymi pytaniami i odpowiedzcie na nie indywidualnie lub, w miarę możliwości, w ramach pracy grupowej. Należy przedstawić odpowiedź w maksymalnie 400 słowach.

Pytania

- Czy widzisz podobieństwa pomiędzy Oświadczeniem w sprawie praw człowieka, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej ONZ i ostatnimi zmianami w polityce UE w tym zakresie? Proszę uzasadnić odpowiedź.
- Jaki wpływ ma, Waszym zdaniem, to Oświadczenie na uwarunkowania polityczne i społeczne na świecie?
- W jaki sposób Oświadczenie ONZ określa minimalne standardy poszanowania i uznania orientacji seksualnej i tożsamości płciowej?

Zasoby:

<https://www.refworld.org/docid/49997ae312.html>

Powiązane linki:

- <http://www.refworld.org/docid/51ef9e134.html>
- <http://www.refworld.org/pdfid/50a0cd982.pdf>
- http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf
- <http://www.coe.int/en/web/turin-european-social-charter/home>
- <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>
- <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>
- <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=21736&lang=en>
- <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=22510&lang=en>
- <https://eige.europa.eu/keywords/lgbt>
- <https://www.coe.int/it/web/commissioner/thematic-work/lgbti>
- <https://www.oecd.org/els/soc/lgbti.htm>
- <https://www.unfe.org/about-2/>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TX/?uri=CELEX%3A52008PC0426>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX/?uri=celex%3A32006L0054>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX/?uri=celex%3A32004L0113>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TX/?uri=CELEX%3A32012L0029>
- https://ec.europa.eu/assets/eac/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf
- http://ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/70/7/YerevanCommuniqueFinal_613707.pdf
- <http://www.ehea.info/page-ministerial-conference-paris-2018>

Bibliografia

- Bertone, C., Bonuccelli, L., Cappotto, C., Rinaldi, C. (2003). Relazioni familiari dei giovani omosessuali: Le voci delle famiglie. W: C. Cappotto, C. Rinaldi (red.), Fuori dalla città invisibile. Omosessualità identità e mutamento sociale, Palermo-São Paulo, IT-BR: Ila Palma.
- Burn, S. M. (2000). Heterosexuals' use of "fag" and "queer" to deride one another: A contributor

to heterosexism and stigma. *Journal of Homosexuality*, 40, 1-11.

- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gender & Society*, 19(6), 829-859. <https://doi.org/10.1177/0891243205278639>
- Flecha, R., Puigvert, L., Rios, O. (2013). The New Alternative Masculinities and the Overcoming of Gender Violence. *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, 2(1), 88-113. <https://doi.org/10.4471/rimcis.2013.14>
- Herek, G. M. (2002). Gender gaps in public opinion about lesbians and gay men. *Public Opinion Quarterly*, 66, 40-66.
- Kimmel, M. S., Mahler, M. (2003). Adolescent Masculinity, Homophobia, and Violence: Random School Shootings, 1982-2001. *American Behavioral Scientist*, 46(10), 1439-1458. <https://doi.org/10.1177/0002764203046010010>
- Kite, M. E. (1984). Sex differences in attitudes towards homosexuals. A meta-analytic review. *Journal of Homosexuality*, 10, 69-89.
- LaMar, L., Kite, M. (1998). Sex differences in attitudes toward gay men and lesbians. A multidimensional perspective. *Journal of Sex Research*, 35, 189-196.
- Laner, M. R., Laner, R. H. (1980). Sexual preference or personal style? Why lesbians are disliked. *Journal of Homosexuality*, 5, 339-356.
- Parrott, D. J., Adams, H. E., & Zeichner, A. (2002). Homophobia. Personality and attitudinal correlates. *Personality and Individual Differences*, 32, 1269-1278.
- Rinaldi, C. (2018). Maschilità, devianze, crimine. MOTUS, Milano: Meltemi, ISBN: 978-88-8353-861-2.

SEKCJA 2.

Sytuacja społeczności LGBTQI+ na uniwersytetach: zapobieganie dyskryminacji i przemocy

2.1. Uregulowanie kwestii przemocy wobec osób LGBTQI+ w instytucjach szkolnictwa wyższego: Problemy zaufania, poufności i reagowania na zgłoszenia

Mierząc się z problemami przemocy i dyskryminacji w związku z orientacją seksualną, tożsamością i ekspresją płci z perspektywy zmiany, należy ocenić sposób śledzenia, zapobiegania oraz interwencji w przypadku tych zjawisk. W ramach walki z tym problemem społeczno-kulturowym, aktywizm feministyczny oraz LGBTQI+ podchodzi krytycznie do sposobu jego zwalczania na całym świecie przez instytucje edukacyjne i społeczne. Szkolnictwo wyższe znajduje się w tej chwili w stanie ciągłych zmian w tym zakresie, ponieważ opracowana bardzo niedawno polityka odnośnie do LGBTQI+ jest wdrażana powoli na szczeblu krajowym i regionalnym. Jak wskazują badania przeprowadzone przez organizację **ILGA-Europe w ramach "Raportu w sprawie edukacji włączającej LGBTQI+" (2018)**, nadal istnieją kwestie nierozstrzygnięte w zakresie walki w ramach instytucji edukacyjnych o wyeliminowanie przemocy wobec społeczności LGBTQI+.

Tworzenie raportów prześladowania i nękania w formie protokołów interwencyjnych daje jedynie obraz głębokiego problemu braku świadomości, ignorancji i nietolerancji. Aby zwalczać tę przemoc na wszystkich poziomach i wywierać wpływ społeczny, należy zmieniać sposób traktowania kwestii płci, seksualności, wolności i tożsamości w programach nauczania instytucji edukacyjnych, biorąc pod uwagę wszystkie formy narażenia i uwarunkowania, które mogą prowadzić do dyskryminacji. Płyne z tego wniosek, że głęboka i owocna transformacja wyższych uczelni w zakresie problematyki LGBTQI+ wymaga, aby **społeczność**

uniwersytecka, twórcy polityki, NGO, rządy i społeczeństwo obywatelskie rozumiały, jak ważny jest to problem strukturalny, i formułowały przekrojowe strategie jego zwalczania.

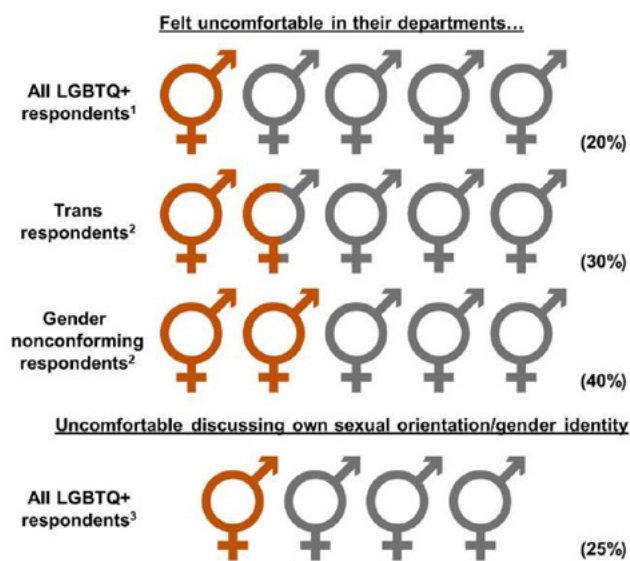
W kontekście europejskim istnieje podobieństwo sposobów zwalczania fobii wobec osób LGBTQI+ na wyższych uczelniach: tworzenie na uczelniach jednostek, które umożliwiają scentralizowanie polityk i środków dotyczących kwestii płci i LGBTQI+. Ośrodki takie w coraz większym stopniu integrują się z działalnością instytucji, specjalizując się w generowaniu i konsolidacji osiągnięć instytucjonalnych w obszarze praw, uznania, ochrony, jak i widoczności bezbronnych społeczności. Jednostki Równości Płci, jak są one na ogół nazywane w omawianym tu kontekście, zostały ustanowione na mocy prawa krajowego, regulującego kwestię płci i dyskryminacji płciowej od roku 2000. W przypadku Hiszpanii, ustawa nr 1/2004 z dnia 28 grudnia, dotycząca integralnych środków ochrony przed przemocą ze względu na płeć stanowi precedens w zakresie krajowych działań, ukierunkowanych jednoznacznie na zwalczanie przemocy ze względu na płeć biologiczną i kulturową. Ponadto, nakłada ona obowiązek tworzenia Uniwersyteckich Ośrodków Równości oraz upowszechniania we wszystkich działaniach akademickich w zakresie nauczania, jak i badań, przekrojowej świadomości równości płci i zwalczania dyskryminacji. Tego rodzaju postępową inicjatywa legislacyjna w roku 2004 przyniosła szeroki oddźwięk społeczny dzięki włączeniu jej w zakres środków, polityki

i protokołów na rzecz zwalczania przemocy na poziomie regionalnym i lokalnym. Przypadek Katalonii to ważny przykład istotnych działań na rzecz zwalczania przemocy i dyskryminacji wobec społeczności LGBTQI+. **Jedną z najbardziej znaczących zmian ewolucyjnych polityki w zakresie równości płci i LGBTQI+ jest ustawa regionalna nr 11/2014 w sprawie zagwarantowania praw lesbijek, gejów, osób transpłciowych i interpłciowych oraz eliminacji homofobii, bifobii i transfobii w Katalonii.** Dzięki tej polityce udało się uzyskać szereg osiągnięć, w tym utworzenie protokołów edukacyjnych w sprawie zapobiegania i interwencji w stosunku do przemocy i dyskryminacji wobec LGBTQI+. Ogólnie rzecz biorąc, hiszpański przykład transformacji politycznej i legislacyjnej mieści się w kontekście europejskich działań na rzecz uznania, ochrony i równości społeczności LGBTQI+ na wyższych uczelniach.

Jakkolwiek zmiany instytucjonalne i protokoły są namacalne, a także promuje się inne środki i strategie, sytuacja społeczności LGBTQI+ w kontekście europejskim w instytucjach szkolnictwa wyższego wymaga poprawy. Problem nienawiści, przemocy i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, tożsamość i ekspresję płciową wciąż obecny jest podczas zajęć na uczelniach wyższych, na co wskazują wyniki badań naukowych i raporty. Osoby studiujące LGBTQI+ wciąż czują się obco w swym środowisku akademickim, czego dowodzi raport Instytutu Fizyki, Królewskiego Towarzystwa Astronomicznego i Królewskiego Towarzystwa Chemicznego (2019) (Rys. 1).

Dane tego rodzaju wskazują na niezwykle trudną aktualnie sytuację osób studiujących LGBTQI+ na uczelniach w całej Europie pod względem bezpieczeństwa, komfortu i wolności wyrażania się. Inne badania wskazują na wysoki poziom narażenia społeczności LGBTQI+ na dyskryminację lub prześladowanie seksualne w trakcie nauki na uczelniach wyższych (Costa,

Peroni, de Camargo, Pasley Nardi, 2005; McGinley, Wolff, Rospenda, Liu Richman, 2016; Ranking, 2005). Jest to związane z faktem, że środowisko uniwersyteckie przejawia wrogość wobec różnorodności płciowej i seksualnej, różnych orientacji i ekspresji, co powoduje strach wśród osób studiujących LGBTQI+ przed negatywnymi postawami innych (Ellis, 2009; Evans, Broido, 2002; Lapinski, Sexton, 2014; Rankin, Hesp, Weber, 2013; Rothmann, 2016). Tego rodzaju wrogość i cierpienie mają poważne konsekwencje dla zdrowia (Woodford et al., 2013 2014; Martin-Storey, August, 2016; Alessi et al., 2017; Ellis, 2009), sukcesów akademickich (Woodford, Kulick, 2015; Lapinski, Sexton, 2014; Kheswa, 2016) i relacji społecznych (Rothmann, 2016; Hong et al., 2016; Woodford, Kulick, 2015; Alessi et al., 2017), wpływając negatywnie na terażniejszą i przyszłą sytuację osób studiujących.

Stół 1 - Kluczowe ustalenia Królewskiego Towarzystwa Chemicznego, Amerykańskiego Towarzystwa Fizyki oraz Wellcome Trust w sprawie kultury środowiska pracy i postaw wobec członków społeczności LGBTQI+. (Zdjęcie: The Biochemist)

ĆWICZENIE NR 1

Instrukcje

Proszę przeczytać i przemyśleć materiały przedstawione w tej sekcji, ze szczególnym uwzględnieniem zaprezentowanego przykładu ustawodawstwa w kontekście hiszpańskim od roku 2000 w kwestiach LGBTQI+ oraz równości płci.

Pracując indywidualnie lub w grupach, przeprowadźcie analizę szarej literatury (oficjalnych dokumentów, ustawodawstwa) w zakresie ochrony LGBTQI+, uznania i zwalczania dyskryminacji w ciągu ostatnich 10 lat. **Proszę wybrać konkretny kraj, region lub wyższą uczelnię i napisać krótki raport (maksymalnie 500 słów), przedstawiający wyniki oraz określony wpływ realizowanej polityki na uczelniach.** Krótkie sprawozdania zostaną przedstawione pozostałym osobom uczestniczącym online lub w trakcie spotkania.

a) Przypadek Jednostek Równości i kwestii LGBTQI+ w instytucjach szkolnictwa wyższego

Wskazane powyżej wyniki mogą posłużyć do przeanalizowania kwestii zaufania, poufności i wsparcia instytucji edukacyjnej w zakresie raportowania, przetwarzania i reagowania na przypadki przemocy, jako że Jednostki Równości nie raportują takiej liczby przypadków. **W ramach podjętych niedawno działań opracowano szczegółowe protokoły interwencji w przypadkach prześladowania lub przemocy na uczelniach wyższych, w przypadku których ochrona ofiar i poufność to kluczowe założenia każdego działania.** W niniejszym podpunkcie zgłębimy kwestię niedawno wprowadzonego w Hiszpanii protokołu na rzecz zwalczania fobii wobec osób LGBTQI+ oraz innych form dyskryminacji i przemocy.

Protokół przeciwko prześladowaniom na URV

Przypadek Rovira i Virgili University (URV) dotyczy opracowanego bardzo niedawno protokołu

działania w przypadku zgłoszenia do Jednostki Równości jakiegokolwiek formy prześladowania (URV.L18.03.00). W przypadku URV, określono jednoznacznie przepływ działań po wykryciu danej sprawy przez Jednostkę wszystkie kroki zostały zestandaryzowane dla całej społeczności uczelni, a wszelkie dostępne zasoby zmobilizowano na rzecz zwalczania przemocy. Aby zapewnić ochronę i bezpieczeństwo raportowania, Jednostka Równości zaprezentowała następujące zasady i gwarancję realizacji działań: podstawą protokołu są następujące cele:

■ **Zapewnienie poszanowania i ochrony osoby** zgłaszającej dany przypadek, tak, aby jej godność i prywatność nie zostały naruszone na żadnym etapie procesu.

■ **Wdrożenie w pełni poufnej interwencji na rzecz ochrony danych osobowych na wszystkich etapach procesu.** Wyłącznie pracownicy zaangażowani w proces mają dostęp do danych osobowych ofiar i innych osób zaangażowanych.

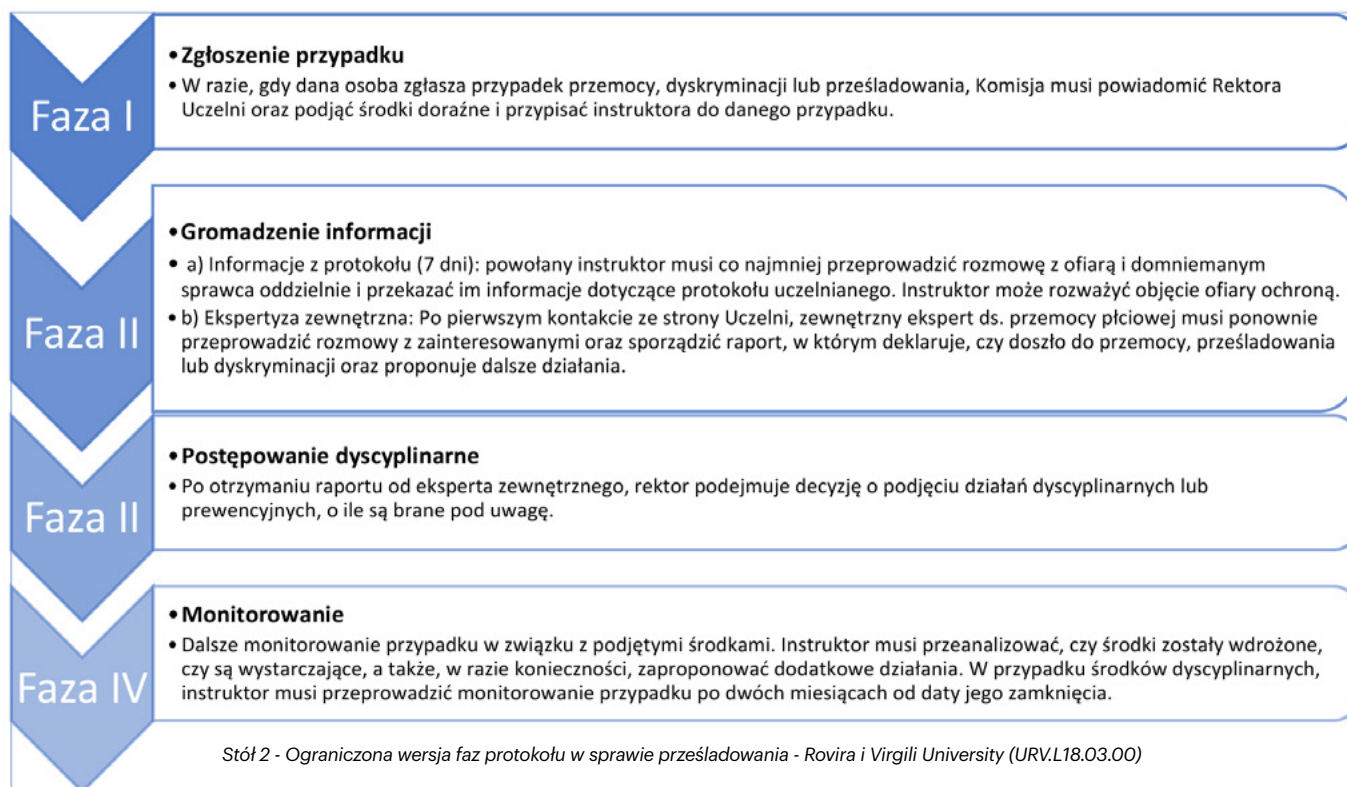
■ **Działania na rzecz zapewnienia staranności i szybkości działania** w celu bezzwłocznego,

profesjonalnego rozstrzygnięcia w każdej sprawie.

■ **Określenie minimalnych standardów profesjonalnego obiektywizmu**, aby zapewnić ochronę wszystkich osób zaangażowanych w proces.

Aby zrozumieć całość procesu w przypadku zgłoszenia domniemanego przypadku przemocy do Jednostki, należy zapoznać się z poniższym schematem (Rys. 2) na którym przedstawiliśmy cztery etapy procedury diagnozowania, rozstrzygania i monitorowania przypadku przemocy, prześladowania lub dyskryminacji na uczelni.

Tego rodzaju plany działań mają charakter pionierski pod względem formy, głębi oraz dalszego monitorowania i należy je rozpowszechniać oraz dzielić z całą społecznością akademicką w ramach działań na rzecz zapobiegania przemocy. W każdym razie, protokołów interwencji nie należy uruchamiać niezależnie, ponieważ konieczne jest określenie działań i strategii długoterminowych zapobiegania i interwencji, biorąc pod uwagę całą społeczność uniwersytecką.

ĆWICZENIE NR 2

Instrukcje

Po przerobieniu dostarczonych materiałów, poświęćcie kilka minut na refleksję nad poniższymi pytaniami i odpowiedzcie na nie w ramach pracy indywidualnej lub grupowej:

Biorąc pod uwagę złożoną sytuację osób LGBTQI+ doświadczających fobii na uczelniach wyższych Europy, jak i możliwości raportowania i poszukiwania wsparcia, proszę odpowiedzieć na poniższe pytania (maksymalnie 300 słów):

- W jaki sposób możemy wzmocnić pewność siebie i zaufanie wśród osób LGBTQI+ doświadczających przemocy, aby zgłaszały one prześladowania i poszukiwały pomocy w ramach systemu instytucjonalnego?
- Jakie mogą być zalety zgłaszania przypadków fobii wobec osób LGBTQI+ w systemie szkolnictwa wyższego? Kto zyska na raportowaniu przemocy w ramach instytucji, jak i społeczności uniwersyteckiej?
- Jakie strategie można wdrażać w celu promowania informacji na temat przypadków przemocy ze względu na orientację seksualną, tożsamość płciową w społeczności uniwersyteckiej?

- Jakiego etapu brakuje w procesie objaśnionym na rysunku nr 2? Uzasadnijcie odpowiedź.

Innym kluczowym zagadnieniem jest kwestia zaufania, która ma znaczenie w związku ze zgłaszaniem na policję lub do innych instytucji formalnych wszelkich przypadków prześladowania i/lub przemocy. Wiele osób LGBTQI+ wciąż obawia się, że rówieśnicy/ rodziny/ koledzy dowiedzą się o ich orientacji, i z powodu ryzyka ujawnienia nie zgłaszają przestępstw. Organy uniwersyteckie są zobowiązane do zajęcia się każdym przypadkiem z poszanowaniem dla prywatności ofiar, aby zagwarantować sobie zaufanie do świadczonych usług.

ĆWICZENIE NR 3

Studium przypadku budowanie zaufania ofiary przemocy/ prześladowania należącej do społeczności LGBTQI+ w instytucji szkolnictwa wyższego

Carlo jest transpłciowym studentem, który nigdy nie mówił otwarcie o swojej tożsamości. Jego kolega z kursu odkrył jego transpłciowość i grozi ujawnieniem innym osobom jego płci przypisanej w chwili urodzenia. Carlo chce poinformować administrację uczelni o zagrożeniu, obawia się jednak braku zrozumienia dla swojej sytuacji.

Omówcie następujące kwestie:

- Dlaczego osoby LGBTQI+, które się nie ujawniły, częściej padają ofiarą groźb?
- Jakie byłyby konsekwencje dla Carlo, jeśli jego tożsamość płciowa/transpłciowość zostałaby wyjawiona przez innych?
- Co powinny zrobić uczelnie wyższe, aby zachęcić osoby LGBTQI+ do zgłaszania przypadków, gdy otrzymują groźby lub są prześladowane?

2.2. Wpływ współpracy ze studentami, edukatorami i personelem uczelni w kontekście perspektywy LGBTQI+

Podając problem przemocy ze względu na orientację seksualną, tożsamość płciową i ekspresję płci na wyższych uczelniach należy analizować pełen obraz, jak i poszczególne podmioty zaangażowane w sytuację poza sprawcą i ofiarą. Wszyscy przedstawiciele uczelni mogą odegrać rolę w tym procesie w zależności od zakresu ich odpowiedzialności, roli na uczelni odnośnie do przypadków przemocy, ponieważ wszyscy wspólnie funkcjonują w środowisku uczelni.

Z tego powodu praca na rzecz wsparcia socjalnego ma kluczowe znaczenie dla skutecznego zapobiegania przemocy, jak wskazują wyniki badań.

Niezbędnym aspektem zapobiegania przemocy wobec osób studiujących LGBTQI+ na wyższych uczelniach jest opracowywanie strategii, które pozwolą osobom LGBTQI+ zetknąć się z innymi osobami studiującymi w tej samej sytuacji, a tym samym utworzyć silną sieć wsparcia (Coleman, 2016; Duhigg et al., 2010; Rankin et al., 2013). Istnienie tych sieci może wpływać na rzeczywistość poprzez promowanie i wzmacnianie solidarnych działań, wymiany doświadczeń oraz otwarcie przestrzeni uniwersytetu na rzeczywistość różnorodności płciowej i seksualnej. Ponadto, doświadczenie przynależności do sieci wsparcia i przyjaźni może wzmocnić poczucie przynależności i akceptacji na Uczelni (Schmidt et al., 2011), co wpływa bardzo pozytywnie na **zdrowie umysłowe i jakość życia osób LGBTQI+** (Kheswa, 2016; Woodford et al., 2014).

Aby zgłębić przypadek przemocy i dyskryminacji ze względu na tożsamość płciową i ekspresję płci, przemyśl przedstawione przykłady oraz związaną z nimi odpowiedzialność społeczności poprzez udzielenie odpowiedzi na zadane pytania.

Doświadczenia przynależności do społeczności uniwersyteckiej, akceptacji i wsparcia osób studiujących LGBTQI+ stają się działaniem transformatywnym, które promuje tworzenie stowarzyszeń studenckich i innych inicjatyw opartych na uczestnictwie, dzięki czemu ruch LGBTQI+ może działać na rzecz zwiększania integracji społecznej nowych studentów i poprawy ich wyników akademickich (Alessi et al., 2017; Duhigg et al., 2010; Woodford, Kulick, 2015), co przyczynia się do poprawy jakości i otwartości instytucji.

ĆWICZENIE NR 4

Instrukcje

Wykonując to ćwiczenie, zdecydujcie, czy chcecie podzielić się na grupy, czy też pracować indywidualnie, aby zrobić jak najlepszy użytek z przedstawionych materiałów. Możecie najpierw obejrzeć film w większej grupie, a następnie przedstawić swoje reakcje i przemyślenia, dotyczące przedstawionych tu pytań do przedyskutowania. Aby przeprowadzić bardziej złożoną analizę, opracujcie określoną strategię zwalczania przejawów fobii w stosunku do osób LGBTQI+ na uczelniach.

Obejrzyjcie film autorstwa organizacji Chronicle of Higher Education, w którym przeprowadzono wywiady z transpłciowymi i niebinarnymi osobami studiującymi, które opisywały, co sprawia im radość, a co jest dla nich źródłem dyskomfortu na wyższej uczelni:

Link:

<https://www.youtube.com/watch?v=rnbnF-8QAnsY>

Po obejrzeniu filmu spróbujcie opracować kategorię podsumowującą rodzaj doświadczeń tych uczestników z pracownikami uczelni.

Pytania

- Czy kiedykolwiek doświadczyliście lub byliście świadkami sytuacji opisanych w filmie?
- W jaki sposób możemy odnieść się do kwestii tożsamości i ekspresji płci na wyższych uczelniach z perspektywy inkluzywności? Podaj co najmniej 3 przykłady o perspektywie przekrojowej i włączającej.
- Czy kiedykolwiek słyszeliście przedtem o orientacji seksualnej, tożsamości płciowej lub różnorodności ekspresji płci w ramach edukacji lub szkoleń zawodowych?
- Dlaczego uważacie, że tego rodzaju szkolenia powinny stać się częścią ogólnego i przekrojowego programu edukacji?
- Kto powinien Waszym zdaniem odpowiadać za stworzenie otwartej i włączającej przestrzeni w klasach oraz w obrębie innych przestrzeni dla wszystkich na uczelni?
- W jaki sposób Waszym zdaniem można promować i rozwijać odpowiedzialność wspólnoty uniwersyteckiej w tym zakresie?
- W jaki sposób można zapobiegać takim doświadczeniom? W jaki sposób inicjatywy wsparcia sieciowego mogą wpływać na doświadczenia podobne do opisywanych przez bohaterów filmu?

Aby promować silne sieci i tworzyć nowe, w celu zapobiegania fobii wobec osób LGBTQI+ i innym typom przemocy i dyskryminacji, należy rozważyć istotność **interakcji społecznych pomiędzy studentami i ich wagę dla społeczności LGBTQI+**. Doświadczenie przyjaźni pomiędzy osobami LGBTQI+ i innymi studentami wydaje się czynnikiem ochronnym, zapewniającym zapobieganie przemocy ze względu na orientację seksualną, tożsamość i ekspresję płciową.

Relacje pomiędzy osobami studiującymi LGBTQI+ oraz pozostałymi mogą poprawić atmosferę na uczelni oraz zredukować do minimum wiele form fobii wobec osób LGBTQI+ (Deniz, 2017).

Doświadczenia w zakresie promowania świadomości różnorodności płciowej i seksualnej poprzez nauczanie zagadnień płci i seksualności za pomocą metodologii partycypacyjnej to mocna strategia zwalczania tej formy przemocy i dyskryminacji, która została wdrożona na uczelniach amerykańskich (Dessel et al., 2017; Duhigg et al., 2010). Obie te formy działania na rzecz bardziej wspierającej i otwartej społeczności uniwersyteckiej mają zredukować poziom przemocy i dyskryminacji wobec społeczności LGBTQI+. Przede wszystkim, sieci i interakcje społeczne tego rodzaju mogą nie tylko ograniczyć przemoc, ale także **zwiększyć liczbę interwencji oraz wzmocnić postawy zwalczania przemocy**.

Sojusze osób homo- i heteroseksualnych

Niektóre uczelnie uruchomiły sojusze osób homo- i heteroseksualnych, które są swego rodzaju sojuszami osób homoseksualnych, biseksualnych, transpłciowych, queer oraz heteroseksualnych na rzecz promowania tolerancji, akceptacji i różnorodności w środowiskach akademickich. Celem tych sojuszy (GSA) jest edukowanie społeczności

akademickiej w zakresie problematyki dotyczącej LGBTQ (lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe i queer). GSA organizują imprezy, których celem jest zwiększanie świadomości na temat problemów, z jakimi boryka się wspólnota LGBTQ (np. Narodowy Dzień Coming Outu i Dzień Ciszy; lub też Dzień/Miesiąc Historii LGBTQI+), współpracując także z biurami uczelni w celu promowania imprez wielokulturowych na kampusach, a także wśród istniejących zrzeszeń wykładowców. Działania te uznaje się za potencjalnie zdolne do wywarcia pozytywnego wpływu na życie studentów/pracowników LGBTQI+ dzięki ochronnej roli GSA, co pozwala generować bezpośrednie i długoterminowe korzyści dla studentów LGBTQI+, zapewniając im przestrzeń tworzenia emocjonalnych więzi i poczucia uczestnictwa, bezpieczną przestrzeń realizacji potrzeb indywidualnych i grupowych oraz możliwość nawiązania kontaktów z osobami oferującymi wsparcie (Porta et al., 2017); Chong et al., 2019).

Po zapoznaniu się z treścią wytycznych ILGA w zakresie wspierania młodzieży w zakładaniu GSA w szkole, spróbuj wyobrazić sobie oddolną inicjatywę w tym zakresie, dopasowaną do kontekstu, w jakim funkcjonujecie.

Dlatego działania w tym zakresie definiuje się jako interwencje osób postronnych, w przypadku których inne podmioty nie będące sprawcami ani ofiarami przemocy stają się aktywnymi nośnikami transformacji, interweniując w przypadku przemocy.

Perspektywa interwencji osób postronnych okazała się fundamentalna dla tworzenia bezpieczniejszej i bardziej inkluzywnej przestrzeni uniwersyteckiej, w ramach której występuje zarówno odmowa akceptacji przemocy, jak i wsparcie dla ofiar, oferowane przez inicjatorów zmian (Dessel et al.,

2017; Russel, 2011; Woodford, Kulick, 2015). Ta transformacja **początkowo neutralnych wobec przemocy podmiotów, które zaczynają pełnić aktywną rolę w zmianach i interwencjach, ma ogromne znaczenie, umożliwiając wdrażanie nie tylko jednej osi zmian, ale tak wielu, jak liczba podmiotów zaangażowanych w konflikt**. Najbardziej innowacyjnym elementem jest potencjalny wpływ osoby postronnej na pozostałą część społeczności uczelni oraz na jej odpowiedzialność za przemoc. Generowanie **aktywnych ról i postaw wobec społeczności LGBTQI+ na uczelniach wyższych może zachęcać i umacniać inne podmioty do zajęcia stanowiska w konflikcie, zamiast przyjmowania ról neutralnych i biernych w sytuacjach, gdy dochodzi do przemocy** (Rankin et al., 2013).

Kwestia wyeliminowania winy może wpłynąć na jedną z najbardziej widocznych konsekwencji przemocy związanej z fobią wobec osób LGBTQI+: samodzielnie zinternalizowanego stygmatu oraz poczucia winy w związku z odpowiedzialnością za przemoc. Skoncentrowanie się na dobru studentów to ogromne wyzwanie dla instytucji, cel ten można jednak osiągnąć poprzez analizę, w jaki sposób w badaniach zobrazowano wpływ na samopoczucie przemocy wywoływanej fobią wobec osób LGBTQI+ i osadzenia interwencji w dowodach naukowych (Alessi, Chatterji, 2016, 2017; Guz et al., 2020; Watson et al., 2017).

Doświadczenia związane z wdrożeniem tej perspektywy na wyższych uczelniach są powszechne i dowiodły, że mechanizmy tego rodzaju zapewniają skuteczne strategie zapobiegania przemocy oraz rozwoju instytucji edukacyjnych w kierunku większej inkluzywności i właściwych postaw wobec ofiar przemocy (Potter et al., 2012).

Aby umożliwić pogłębioną analizę programów interwencji osób postronnych, przedstawiamy w Tabeli 1 podsumowanie najbardziej znanych i efektywnych przykładów realizacji tego podejścia do kwestii przemocy.

Mentorzy w zapobieganiu przemocy (MVP)

Program ten utworzono w roku 1993 i jest to jeden z najbardziej znanych programów zapobiegania i edukacji w kwestii płci społeczno-kulturowej i seksualności z perspektywy filozofii kształcenia. Program koncentruje się na wprowadzaniu kluczowych pojęć i innych strategii wdrażania perspektywy osoby postronnej w szkołach, środowiskach pracy i rozszerzonych środowiskach rówieśniczych, tak, aby wywrzeć jak największy wpływ na społeczeństwo. Program obejmuje zarówno rozpowszechnianie wiedzy, jak i działania, plany i szkolenia, których celem jest walka na rzecz równości płci i zapobieganie przemocy ze względu na płeć.

Link: <https://www.mvpstrat.com/>

Program zapobiegania przestępstwom seksualnym InterACT

Program zapobiegania przestępstwom seksualnym to interaktywny program budowania umiejętności, bazujący na pedagogice krytycznej, promowany przez California State University (Ahrens et al., 2011). Koncentruje się on na zwiększaniu świadomości oraz realizacji strategii zwalczania przemocy wobec środowiska LGBTQI+. Działania te wywarły znaczny wpływ na studentów poprzez angażowanie ich w interwencje w przypadku przemocy na ich uczelniach.

Link: <https://cla.csulb.edu/departments/communicationstudies/interact/>

Angażowanie Osób Postronnych

Inicjatywa ta realizowana jest na podstawie badań i polega na popularyzacji perspektywy osoby postronnej z punktu widzenia odpowiedzialności społeczności. Program został ufundowany przez University of New Hampshire i przewiduje szkolenia w zakresie zapobiegania i interwencji członków społeczności w sposób bezpieczny w

przypadku, gdy są oni świadkami przemocy seksualnej lub przemocy w związkach lub gdy pojawia się ryzyko jej wystąpienia. Jakkolwiek celem jest zwalczanie przemocy seksualnej i przemocy w związkach, program ten uwzględnia także różnorodność płciową i seksualną.

Link: <https://www.unh.edu/research/prevention-innovations-research-center/evidence-based-initiatives/bringing-bystander>

Step UP! Program

Program ten został ufundowany przez University of Arizona we współpracy z NCAA i przewiduje szkolenia studentów w zakresie zachowań prewencyjnych w przypadkach przemocy. Dzięki złożonym materiałom, które pozwalają skutecznie i bezpiecznie pomagać ofiarom przemocy, oraz bibliotece zasobów, inicjatywa ta pozwala opracować niezwykle szeroko zakrojony plan wywierania wpływu na studentów wyższych uczelni. Jego celem jest zwalczanie ksenofobii, rasizmu, seksizmu i homofobii; uwzględnia on społeczność LGBTQI+ w zakresie planowanych interwencji.

Link: <https://stepupprogram.org/>

Poznaj Swoją Moc

Jest to otwarta, wizualna kampania społeczna, promująca realistyczne i prowokacyjne obrazy w celu rozpowszechniania idei odpowiedzialności społecznej i interwencji osób postronnych. Inicjatorem akcji jest University of New Hampshire; ma ona na celu opracowanie strategii w ramach społeczności w celu zwalczania przemocy seksualnej i interpersonalnej oraz prześladowania, włącznie z przemocą na tle różnorodnych orientacji seksualnych.

Link: <https://www.unh.edu/research/prevention-innovations-research-center/evidence-based-initiatives/know-your-power-bystander-social-marketing-campaign>

Bez wątpienia, perspektywa interwencji osoby postronnej to niezwykle skuteczna i namacalna strategia zwalczania przemocy, stwarzająca

ogromne możliwości transformacji na rzecz wspierania ofiar. We wdrażaniu tej strategii pojawia się jednak szereg trudności w przypadku, gdy jest ona jedynym narzędziem zapobiegania przemocy na uczelniach. Dlatego przedstawiamy poniższą aktywność jako materiał do refleksji w celu zidentyfikowania najbardziej oczywistych i najważniejszych wyzwań współpracy z pracownikami i studentami uczelni w związku ze zwalczaniem tej formy przemocy:

ĆWICZENIE NR 5

Instrukcje

Przeczytajcie indywidualnie poniższe fragmenty pracy Davida S. Byersa w sprawie perspektywy osoby postronnej i jej wdrażania w przypadkach homofobii. Następnie zdecydujcie, czy wolicie dyskusję z kolegą z grupy, czy też indywidualne rozważenie poniższych pytań.

Przeczytajcie uważnie poniższe akapity z artykułu "Nie widzą w tym nic złego?": Prześladowanie, brak reakcji osób postronnych i rola uprzedzeń homofobicznych w przypadku Tylera Clementiego" autorstwa Davida S. Byersa (2018 r.):

Silny opór przeciwko uświadomieniu sobie integralnej roli osób postronnych w prześladowaniu może utrzymywać, a nawet wzmacniać dynamikę prześladowań. Lekarze i nauczyciele muszą aktywnie angażować się nieustannie w analizę aktywnej obrony ze strony osób postronnych. (251)

Bierność osób postronnych w tym przypadku wydaje się mieć przyzwolenie społeczne z powodu kultury subtelniejszej homofobii, właściwej środowisku uniwersyteckiemu. Filozof Martha Nussbaum (2001) twierdziła, że granice ludzkiej empatii w pełnym przekroju różnic tożsamości społecznej odnoszą się do podświadomej obrony przed lękiem

związanym z bezbronnością jednostki. U podstaw wszelkich uprzedzeń wobec innych, jak twierdzi Nussbaum, leży "brak tolerancji dla humanitarności w sobie samym" (str. 350). Homofobiczny lęk jest ekspresją takiej bezbronności w tym kontekście, a co za tym idzie, istnieje silna skłonność do ukrywania go za pomocą mechanizmów obronnych. Obecność mężczyzny-geja, jak twierdzi ta autorka, przypomina mężczyźnie homofobicznemu, że może zostać obiektem penetracji, przynajmniej w sensie przenośnym.. Podważa to poczucie kontroli i porządku, budząc uczucie niesmaku, które może przewyciężyć wszelką empatię i zrozumienie współdzielonego humanitaryzmu. Chęć "dopasowania się" za wszelką cenę, mimo silnego poczucia bezbronności i małości, to typowa cecha studentów pierwszego roku, nowych na kampusie. (255)

Chcąc obarczyć winą wyłącznie zidentyfikowanego "prześladowcę", osoby postronne mogą szczególnie bronić się przed przyznaniem, jak i dokładnym przeanalizowaniem roli osoby postronnej w odniesieniu do faktycznych przypadków prześladowania. Jednakże, na nauczycielach i pracownikach socjalnych spoczywa odpowiedzialność za relacjonowanie tych procesów błędnego przystosowania i odporności na ważną naukę. Wyparcie oraz technika kozła ofiarnego to szczególnie skuteczne, choć antyspołeczne style obrony w ramach grup w celu zredukowania lęku. W przypadku, gdy są nieznane i nieuświadomione, te środki obrony hamują przemyślane próby interwencji, a grupa pozostaje bezbronna w obliczu powtarzających się procesów prześladowania obecnie i w przyszłości. (257)

Po uważnym przeczytaniu tekstu odpowiedzcie na poniższe pytania, dotyczące największych wyzwań we wdrażaniu

strategii interwencji osoby postronnej w poszczególnych przypadkach fobii wobec osób LGBTIQ+:

Pytania

- Jakie problemy jesteście w stanie zidentyfikować na podstawie przeczytanego tekstu, które wydają się najbardziej utrudniać wdrożenie tej perspektywy na wyższych uczelniach?
- Dlaczego jesteście zdania, że czynna postawa, empatia i samokrytycyzm wszystkich jednostek w środowisku edukacyjnym mają kluczowe znaczenie dla efektywnego wdrożenia strategii interwencji osoby postronnej?
- W jaki sposób praca nad budowaniem potencjału zapobiegania i interweniowania w przypadkach fobii wobec osób LGBTIQ+ może przecinać się z tą perspektywą współpracy z rówieśnikami oraz pracownikami uniwersytetu?
- Jakie są najważniejsze kwestie, o których należy pamiętać w chwili, gdy stykamy się z przemocą wobec osób LGBTIQ+ na wyższych uczelniach, biorąc pod uwagę powyższe założenia?
- W jaki sposób możecie propagować włączającą, otwartą atmosferę na sali wykładowej jako student lub profesor? Opiszcie co najmniej trzy szczegółowe działania, które można podjąć.
- Czy zdarzyło Wam się rozważać zmianę swoich zachowań lub praktyk nauczania, aby zapewnić wolność ekspresji dla wszystkich na swojej macierzystej uczelni? Jak możesz to zrobić, na Waszym miejscu?

Powiązane linki:

- <https://www.ugr.es/universidad/noticias/protocolo-cambio-nombre-persona-transexual-transgenero-intersexual>
- <https://www.uv.es/ruigeu/en/network-gender-equality-units-university-excellence-ruigeu.html>
- https://www.rsc.org/globalassets/04-campaigning-outreach/campaigning/lgbt-report/lgbt-report_web.pdf

Bibliografia:

- Ahrens, C. E., Rich, M. D., Ullman, J. B. (2011). Rehearsing for real life: The impact of the InterACT Sexual Assault Prevention Program on self-reported likelihood of engaging in bystander interventions. *Violence Against Women*, 17(6), 760-776. <https://doi.org/10.1177/1077801211410212>
- Alessi, E. J., Kahn, S., Chatterji, S. (2016). 'The darkest times of my life': Recollections of child abuse among forced migrants persecuted because of their sexual orientation and gender identity. *Child Abuse & Neglect*, 51, 93-105. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.10.030>
- Alessi, E. J., Sapiro, B., Kahn, S., Craig, S. L. (2017). The first-year university experience for sexual minority students: A grounded theory exploration. *Journal of LGBT Youth*, 14(1), 71-92. <https://doi.org/10.1080/19361653.2016.1256013>
- 'Ask Me': What LGBTQ Students Want Their Professors to Know. (2015). <https://www.youtube.com/watch?v=rnbnF8QAnsY>
- Ávila, R. (2018). *LGBTQI Inclusive Education Report*. IGLYO (International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer & Intersex Youth & Student Organisation). <https://web.unican.es/unidades/igualdad/SiteAssets/guia-de-recursos/acoso/IE-Full-Report-May-18.pdf>

■ Bringing in the Bystander®. (2014, July 23). Culture of Respect. <https://cultureofrespect.org/program/bringing-in-the-bystander/>

■ Byers, D. (2013). "Do They See Nothing Wrong With This?": Bullying, Bystander Complicity, and the Role of Homophobic Bias in the Tyler Clementi Case. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 94(4), 251–258. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.4325>

■ Chong, E. S. K., Poteat, V. P., Yoshikawa, H., & Calzo, J. P. (2019). Fostering youth self-efficacy to address transgender and racial diversity issues: The role of gay-straight alliances. *School Psychology Quarterly: The Official Journal of the Division of School Psychology, American Psychological Association*, 34(1), 54–63. <https://doi.org/10.1037/spq0000258>

■ Coleman, K. (2016). The Difference Safe Spaces Make: The Obstacles and Rewards of Fostering Support for the LGBT Community at HBCUs. *SAGE Open*, 6(2). <https://doi.org/10.1177/2158244016647423>

■ Costa, A. B., Peroni, R. O., de Camargo, E. S., Pasley, A., & Nardi, H. C. (2015). Prejudice Toward Gender and Sexual Diversity in a Brazilian Public University: Prevalence, Awareness, and the Effects of Education. *Sexuality Research and Social Policy*, 12(4), 261–272. <https://doi.org/10.1007/s13178-015-0191-z>

■ Deniz, C. (2017). Reconceptualization Sexuality and Rethinking Homophobia in Metropolitan Campus Spaces. *Journal for Critical Education Policy Studies*, 15(1), 228–251.

■ Dessel, A. B., Goodman, K. D., Woodford, M. R. (2017). LGBT discrimination on campus and heterosexual bystanders: Understanding

intentions to intervene. *Journal of Diversity in Higher Education*, 10(2), 101–116. <https://doi.org/10.1037/dhe0000015>

■ Ellis, S. J. (2009). Diversity and inclusivity at university: A survey of the experiences of lesbian, gay, bisexual and trans (LGBT) students in the UK. *Higher Education*, 57(6), 723–739. <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9172-y>

■ Evans, N. J., Broido, E. M. (2002). The Experiences of Lesbian and Bisexual Women in College Residence Halls. *Journal of Lesbian Studies*, 6(3–4), 29–42. https://doi.org/10.1300/J155v06n03_04

■ Duhigg, J. M., Rostosky, S. S., Gray, B. E., Wimsatt, M. K. (2010). Development of Heterosexuals into Sexual-Minority Allies: A Qualitative Exploration. *Sexuality Research and Social Policy*, 7(1), 2–14. <https://doi.org/10.1007/s13178-010-0005-2>

■ Guz, S., Kattari, S. K., Atteberry-Ash, B., Klemmer, C. L., Call, J., Kattari, L. (2020). Depression and Suicide Risk at the Cross-Section of Sexual Orientation and Gender Identity for Youth. *Journal of Adolescent Health*, XX, 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.06.008>

■ Hong, J. S., Woodford, M. R., Long, L. D., Renn, K. A. (2016). Ecological Covariates of Subtle and Blatant Heterosexist Discrimination Among LGBQ College Students. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(1), 117–131. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0362-5>

■ Institute of Physics, Royal Astronomical Society and Royal Society of Chemistry. (2019). Exploring the Workplace for LGBT+ Physical Scientists. Royal Society of Chemistry. https://www.rsc.org/globalassets/04-campaigning-outreach/campaigning/lgbt-report/lgbt-report_web.pdf

- Kheswa, J. G. (2016). Exploring the Impact of Discrimination on the Psychological Well-being of Lesbian Students at South African University Campus. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*, VIII(2), 148–155. <https://doi.org/10.21659/rupkatha.v8n2.17>
- Lapinski, J., & Sexton, P. (2014). Still in the closet: The invisible minority in medical education. *BMC Medical Education*, 14(1), 171–171. <https://doi.org/10.1186/1472-6920-14-171>
- Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género, no. «BOE» núm. 313, de 29/12/2004. (2004). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-21760&t-n=2&p=20180804>
- Llei 11/2014, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia., Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya 18 (2014). <http://www.gencat.cat/dogc>
- Martin-Storey, A., & August, E. G. (2016). Harassment Due to Gender Nonconformity Mediates the Association Between Sexual Minority Identity and Depressive Symptoms. *Journal of Sex Research*, 53(1), 85–97. <https://doi.org/10.1080/00224499.2014.980497>
- McGinley, M., Wolff, J. M., Rospenda, K. M., Liu, L., & Richman, J. A. (2016). Risk factors and outcomes of chronic sexual harassment during the transition to college: Examination of a two-part growth mixture model. *Social Science Research*, 60, 297–310. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2016.04.002>
- MVP Strategies. (b.d.). Retrieved 18 November 2020, from <https://www.mvpstrat.com/>
- Porta, C. M., Singer, E., Mehus, C. J., Gower, A. L., Saewyc, E., Fredkove, W., & Eisenberg, M. E. (2017). LGBTQ Youth's Views on Gay-Straight Alliances: Building Community, Providing Gateways, and Representing Safety and Support. *Journal of School Health*, 87(7), 489–497. <https://doi.org/10.1111/josh.12517>
- Potter, S. J., Fountain, K., Stapleton, J. G. (2012). Addressing Sexual and Relationship Violence in the LGBT Community Using a Bystander Framework. *Harvard Review of Psychiatry*, 20(4), 201–208. <https://doi.org/10.3109/10673229.2012.712838>
- Rankin, S. R. (2005). Campus climates for sexual minorities. *New Directions for Student Services*, 2005(111), 17–23. <https://doi.org/10.1002/ss.170>
- Rankin, S. R., Hesp, G. A., Weber, G. N. (2013). Experiences and Perceptions of Gay and Bisexual Fraternity Members From 1960 to 2007: A Cohort Analysis. *Journal of College Student Development*, 54(6), 570–590. <https://doi.org/10.1353/csd.2013.0091>
- Rothmann, J. (2016). The (de)professionalisation of the gay male academic identity: Locking the closet door on South African university campuses. *South African Review of Sociology*, 47(4), 40–59. <https://doi.org/10.1080/21528586.2016.1182444>
- Russell, G. M. (2011). Motives of Heterosexual Allies in Collective Action for Equality. *Journal of Social Issues*, 67(2), 376–393. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2011.01703.x>
- Schmidt, C. K., Miles, J. R., Welsh, A. C. (2011). Perceived Discrimination and Social Support. *Journal of Career Development*, 38(4), 293–309. <https://doi.org/10.1177/0894845310372615>
- Soteria Solutions. (b.d.). Retrieved 18 November 2020, from <https://soteriasolutions.podia.com/know-your-power-products>

■ Step UP! Bystander Intervention Program. (b.d.). Step UP! Program. Retrieved 18 November 2020, from <https://stepupprogram.org/>

■ Watson, R. J., Veale, J. F., & Saewyc, E. M. (2017). Disordered eating behaviors among transgender youth: Probability profiles from risk and protective factors: DISORDERED EATING BEHAVIORS AMONG TRANSGENDER YOUTH. *International Journal of Eating Disorders*, 50(5), 515–522. <https://doi.org/10.1002/eat.22627>

■ Woodford, M. R., Han, Y., Craig, S., Lim, C., Matney, M. M. (2014). Discrimination and Mental Health Among Sexual Minority College Students: The Type and Form of Discrimination Does Matter. *Journal of Gay and Lesbian Mental Health*, 18(2), 142–163. <https://doi.org/10.1080/19359705.2013.833882>

■ Woodford, M. R., Howell, M. L., Kulick, A., Silver-schanz, P. (2013). “That’s so Gay”: Heterosexual Male Undergraduates and the Perpetuation of Sexual Orientation Microaggressions on Campus. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(2), 416–435. <https://doi.org/10.1177/0886260512454719>

■ Woodford, M. R., Kulick, A. (2015). Academic and Social Integration on Campus Among Sexual Minority Students: The Impacts of Psychological and Experiential Campus Climate. *American Journal of Community Psychology*, 55(1–2), 13–24. <https://doi.org/10.1007/s10464-014-9683-x>

SEKCJA 3.

Europejski krajobraz działania na rzecz równości osób LGBTQI+

oraz zwalczania dyskryminacji i przemocy

3.1. Środki podejmowane przez uczelnie wyższe w celu zapobiegania oraz reagowania na wszelkie formy przemocy wobec społeczności LGBTQI+: Praktyki wdrażane przez uczelnie będące partnerami w projekcie

Koncepcja **równości i równouprawnienia płci** stanowi jeden z elementów ramowych polityki Unii Europejskiej (UE), której celem jest **poprawa praktyk społecznych i zmiana mentalności w kierunku bardziej równych i sprawiedliwych społeczeństw**. Dodatkowo, pojęcia orientacji seksualnej, tożsamości płciowej i ekspresji płci należą do podstawowych elementów uwzględnianych w promocji równych szans na uczelniach wyższych. Oprócz zagwarantowania równości szans na uczelni, chodzi tu o reagowanie na incydenty dyskryminacji i przemocy ze względu na orientację seksualną, tożsamość płciową i ekspresję płci. Jak wskazuje Rada Europy (2011), największym wyzwaniem, przed jakim stoją obecnie wyższe uczelnie, jest opracowanie i wdrożenie praktyk interweniowania i/lub zapobiegania incydentom przemocy i dyskryminacji w środowisku uniwersyteckim.

Celem Hei4Diversity jest przyczynienie się do mapowania **skutecznych praktyk wdrażanych przez uczelnie na całym świecie** oraz opracowanie interaktywnego szkolenia cyfrowego w celu rozpowszechniania materiałów wśród członków społeczności akademickiej.

Wszystkie cztery uczelnie uczestniczące w projekcie odnotowały problemy związane z przemocą i dyskryminacją ze względu na orientację seksualną, tożsamość płciową i ekspresję płci. Każdy z uniwersytetów wdraża określone praktyki

Skuteczne praktyki są nierozdzielnie powiązane z kontekstem ich wdrażania. Umyślnie unikamy terminu "najlepsze praktyki", ponieważ terminologia tego rodzaju, mimo potencjalnie pozytywnego wydźwięku, jest na ogół powiązana z określonym kontekstem (Flecha, 2015). Jak wykazał projekt INCLUD-ED, skuteczne praktyki, o ile zostaną odpowiednio przetestowane, mogą podlegać przeniesieniu do innych kontekstów.

zwalczania przemocy i dyskryminacji. Na każdym z nich powołano lub obecnie trwa powoływanie oficjalnych komórek odpowiedzialnych za politykę i/lub szkolenie w zakresie równości oraz przemocy i dyskryminacji. Udział w projektach w rodzaju HEI4Diversity, aktywne zaangażowanie środowisk akademickich w rozwiązywanie problemów, tworzenie **programów studiów dyplomowych i podyplomowych skoncentrowanych oraz specjalizujących się w kwestiach płci społecznej i seksualności oraz warsztatów i seminariów, których celem jest zwiększenie widoczności problemów społeczności LGBTQI+** oraz zabieranie głosu to niektóre ze sposobów zwalczania przemocy i dyskryminacji przez cztery uczestniczące w projekcie uczelnie.

W poniższej tabeli (Tabela nr 1), prezentujemy wskazane działania lub inicjatywy, które wdrożył każdy z partnerów (HEI4Diversity) w ramach zwalczania dyskryminacji i przemocy w kontekście uniwersyteckim:

Universitat Rovira I Virgili (URV)

**UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI**

URV organizuje i uczestniczy w szeregu projektów związanych z kwestiami LGBTQI+. Oprócz bieżącego projektu, URV realizował także projekt o nazwie Uni4Freedom. Jego celem było opracowanie mieszanych metod mapowania występowania i postrzegania fobii w stosunku do osób LGBTQI+ na uniwersytetach Katalonii. Dodatkowo, istnieje protokół zapobiegania i działań na polu seksizmu i przemocy wobec osób LGBTQI+, która dotyczy studentów URV (z którym można zapoznać się tutaj), który kładzie nacisk na procedury w przypadkach przemocy, naruszenia wiedzy naukowej oraz w związku ze wsparciem ofiar prześladowanych z uwagi na status osób LGBTQI+.

Uniwersytet Cypryjski (UCY)

**University
of Cyprus**

W roku 2012, UCY włączył do programu nauczania stopień naukowy ze studiów gender (informacja tutaj). Jego celem jest analiza krytyczna i badania kwestii gender oraz propagowanie studiów gender. Uniwersytet Cypryjski **oferuje studia podyplomowe z dziedziny Gender Studies na poziomie magistra (MD) i doktora (PhD)**. Obecnie program nabiera rozmachu. Osiągnięto znaczący poziom uczestnictwa, natomiast uczestnicy są zainteresowani, jak i aktywnie zaangażowani w działalność ruchów społecznych, publikacje akademickie oraz prezentacje, w których tematem jest płeć społeczna. Ponadto, w roku 2021, wraz z ustanowieniem Biura ds. Różnorodności, Równości i Inkluzywności, przedstawiono do zatwierdzenia Politykę równości na rzecz zwalczania dyskryminacji, która postuluje opracowanie programu szkoleń oraz zabezpieczania równości szans, poszanowania i zrozumienia różnorodności (w zakresie tożsamości płci, orientacji seksualnej, religii, wierzeń, narodowości, wieku, języka, sprawności fizycznej, jak i pochodzenia społeczno-ekonomicznego).

Università Degli Studi di Palermo (UNIPA)

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI PALERMO

UNIPA **opracowała kartę studenta "ALIAS", którą wydaje się osobom będącym w trakcie korekty płci na czas ich studiów na uczelni.** Karta zawiera dane na temat preferowanej płci oraz imienia osoby studiującej i stanowi mechanizm wsparcia dla osób transpłciowych w procesie tranzycji. Ponadto na uczelni działa Komitet ds. Gwarantowania Równości Szans, Dobrobytu Pracowników i Niedyskryminacji w Środowisku Pracy, który odpowiada za rozwijanie i utrzymanie równości i dobrostanu w środowisku uczelni. **Komitet organizuje seminaria dla pracowników administracyjnych i akademickich,** dotyczące kwestii LGBTQI+ i płci. Wydział Kultur i Społeczeństwa także organizuje i oferuje szereg innowacyjnych szkoleń w kwestiach LGBTQI+, płci i męskości, które zostaną uruchomione w trakcie roku 2021.

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (MGU)

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

W roku 2019, MGU wraz ze społecznością LGBTQI+ (głównie złożoną z osób studiujących) zorganizowała **konferencję na temat różnych aspektów rzeczywistości LGBTQI+, w tym aspektów kulturowych, społecznych i psychologicznych.** Celem konferencji było zwiększenie świadomości społeczności uniwersyteckiej na temat kwestii LGBT poprzez warsztaty. Drugą konferencję zorganizowano w maju 2020 r. w ramach

zwiększania świadomości i zwrócenia uwagi na kwestie różnorodności seksualnej i płciowej w środowisku uniwersyteckim. Wykładowcy, pracownicy i studenci MGU rozważają konieczność wprowadzenia **zmian instytucjonalnych** w celu poprawy sytuacji osób LGBTQI+ na uniwersytecie, budowania **kultury uczelni zorientowanej na różnorodność, której celem jest wyeliminowanie dyskryminacji, tolerancja, równość, na podstawie określonego systemu wartości, zrównoważonego rozwoju w kontekście odpowiedzialności społecznej uczelni.** Istnieje konieczność rozwoju w obrębie MGU złożonego podejścia do tej kwestii oraz skoordynowanego działania. Postulat zorganizowania: (1) krótkiego obowiązkowego szkolenia z zakresu zwalczania dyskryminacji (z naciskiem na inkluzyjny język) dla pracowników na początku każdego roku akademickiego; (2) stworzenia zakładki na stronie MGU, zawierającej wszelkie użyteczne informacje w tym zakresie dla pracowników i studentów; (3) powołania pełnomocnika na rzecz równego traktowania wszystkich mniejszości, w tym seksualnych; (4) przejrzystego systemu składania skarg w związku z dyskryminacją; (5) powołania specjalnego organu oraz rzeczników praw i wartości akademickich, w skład którego wejdą przedstawiciele zarówno wykładowców, jak i studentów.

Postulaty dotyczące działalności MGU na rzecz studentów LGBTQI+:

Szersze wykorzystanie potencjału edukacyjnego i terapeutycznego Poradni Prawnej dla Studentów i Studentek, istniejącej na MGU, dla studentów jako narzędzia wspierania osób LGBTQI+, które doświadczyły dyskryminacji lub agresji. Informowanie, że uniwersytet jest przyjazny dla społeczności LGBTQI+. E-book dotyczący wartości, dostępny na stronie

internetowej uczelni, kładący nacisk na realizowane przez MGU wartości w zakresie równości i różnorodności. Zmiana struktury funkcjonowania MS Teams w taki sposób, aby osoby LGBTIQ+ mogły używać wybranego przez siebie imienia; postulat wydawania przez MGU „alternatywnych” kart identyfikacyjnych dla studentów transpłciowych z nowym imieniem, nawet jeśli nie zmienili dotąd dokumentów.

Bazowanie na doświadczeniach najlepszych polskich uczelni:

- Uniwersytet Jagielloński:
https://safe-student.uj.edu.pl/en_GB/support-for-transgender
- Uniwersytet Warszawski:
<http://en.rownowazni.uw.edu.pl/lgbt-people-in-the-university/>

<https://notesfrompoland.com/2020/10/04/polands-oldest-university-becomes-first-to-allow-transgender-students-to-use-preferred-name/>

Uniwersytety w innych krajach:

- Imperial College London:
<https://blogs.imperial.ac.uk/imperial-medicine/2020/06/10/navigating-lgbtq-discrimination-in-academia-where-do-we-go-from-here/>
- University College of London:
<https://www.ucl.ac.uk/equality-diversity-inclusion/equality-areas/lgbtq-equality>
- Cardiff University:
<https://www.cardiff.ac.uk/study/student-life/student-support/equality-diversity-and-inclusion/lesbian-gay-bisexual-transgender>

<https://www.cardiffstudents.com/advice/complaints/complainaboutastudent/>

Stół 3 - Działania uczelni biorących udział w programie Hei4Diversity na rzecz zwalczania fobii wobec LGBTIQ

Gender Mainstreaming polega na (re)organizacji, poprawie, rozwoju i ocenie procesów kształtowania polityki w taki sposób, aby perspektywa równości płci została wdrożona na wszystkich szczeblach i etapach przez osoby uczestniczące w tworzeniu tej polityki (Rada Europy, 1998)

Wśród praktyk zwiększania widoczności i świadomości problemów LGBTIQ+, kolejnym aspektem jest uznanie prawne i zasady kształtowania polityki. Procedury formalne, opracowane i wdrażane za pośrednictwem odpowiedniego organu (biura) mogą ułatwić zwalczanie przemocy i dyskryminacji, stwarzając zarazem bezpieczną przestrzeń dla osób doświadczających tych zjawisk.

ĆWICZENIE NR 1

Instrukcje

W poniższej tabeli zawarto fikcyjne fragmenty inspirowane dokumentami stworzonymi przez uczelnie uczestniczące w programie HEI4Diversity (fragmenty zmodyfikowano dla celów niniejszego ćwiczenia). Przeczytajcie każdy fragment, przeanalizuj go, opisz lub przedyskutuj odpowiedzi w parach. Pytanie zawarte pod każdym fragmentem może posłużyć Ci za inspirację.

- Integracja wymiaru płci we wszystkich strategiach i procesach uczelni (gender mainstreaming).

Pytanie: Jaka jest Wasza opinia na temat gender mainstreaming. Czy płeć powinna stać się elementem wszystkich strategii i procesów uczelni? Czy gender mainstreaming ma jakiegokolwiek skutki negatywne?

- Zastosowanie siły lub gróźb wobec innych osób w celu nakłonienia ich do przyjęcia określonego systemu przekonań ze względu na ich orientację seksualną lub tożsamość płciową może prowadzić do podjęcia działań dyscyplinarnych.

Pytanie: Jaka jest Wasza opinia na temat działań dyscyplinarnych? Czy przychodzą Wam do głowy inne sposoby, poza działaniami dyscyplinarnymi, które pozwoliłyby na skuteczne radzenie sobie z tego rodzaju incydentami?

■ Wszyscy pracownicy akademicy i administracyjni muszą przejść szkolenie w zakresie tożsamości płci, ekspresji orientacji seksualnej.

Pytanie: Jaka jest Wasza opinia na temat obowiązkowości takiego szkolenia?

ĆWICZENIE NR 2

Instrukcje

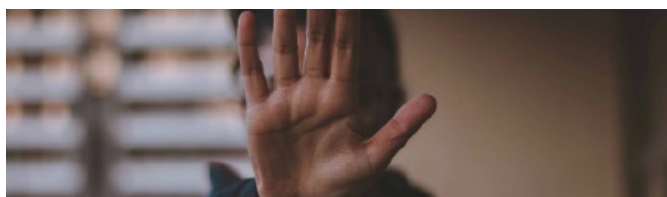
Przeczytajcie materiał online zatytułowany „Meet the LGBT+ Community” przygotowany w roku 2021 przez Imperial College London. Zawiera on szereg opinii osób studiujących LGBTQI+ na temat ich sytuacji na uczelni: jak się czują, co już zrobiono dla studentów reprezentujących mniejszości, a czego nadal brakuje.

<https://www.imperialcollegeunion.org/campaigns/lgbt-history-month-2020/meet-lgbt-community>

■ Co myślicie na temat deklaracji osób studiujących? Z którymi z nich się zgadzacie? Z którymi się nie? Dlaczego?

■ Czy widzicie związek pomiędzy tym, co mówią osoby studiujące LGBTQI+, a sytuacją na Twojej własnej uczelni? Czy istnieją jakiegokolwiek podobieństwa? Dlaczego?

■ Czy problemy osób studiujących LGBTQI+ mają charakter uniwersalny, bez względu na ich dziedzinę studiów, czy może są odmienne np. w przypadku nauk przyrodniczo-techniczno-matematycznych lub humanistycznych?

3.2. Inne międzynarodowe praktyki wykrywania i reagowania na wszelkie formy przemocy wobec grup LGBTQI+

W tej sekcji prezentujemy określone praktyki dotyczące kwestii LGBTQI+ w sferze międzynarodowej. **W Szwecji, do słownika języka szwedzkiego wprowadzono nowy zaimek.** Przed tą innowacją, zaimek “han” stosowano w odniesieniu do rodzaju męskiego, a “hon” do żeńskiego. W języku pojawił się obecnie zaimek “hen”, który może być stosowany bez ujawniania płci osoby, do której się odnosi. Zimman (2017) podnosi kwestię korzystania z języka przez osoby transpłciowe w Stanach Zjednoczonych w związku z ich identyfikacją, jak również płcią, której mianem osoby te chciałyby być określane. Wskazuje również na szereg wyzwań, związanych z reformą języka. Jako że w języku pozbawionym dodatkowych opcji mamy do wyboru wyłącznie rodzaj męski lub żeński kobietę lub mężczyznę, kelnerkę lub kelnera, siostrę lub brata, nie ma w nim przestrzeni dla osoby trans, aby mogła identyfikować się jako niebinarna. Konieczność identyfikacji z jedną z dwóch opcji, ponieważ w języku nie istnieje ani opcja przynależności do obu tych kategorii bądź do żadnej z nich, odbiera ludziom prawo wyboru, zarazem odbierając im podmiotowość, dlatego Zimman (2017) sugeruje, aby nie definiować i nie zakładać z góry płci danej osoby. Zamiast tego, **w środowisku uniwersyteckim ludzie powinni otwarcie rozmawiać o tym, jaki język i jakie zaimki dana (dowolna) osoba preferuje w odniesieniu do siebie.** Jeżeli sytuacja nie umożliwia nam rozmowy bezpośredniej z daną osobą, należy używać języka bardziej neutralnego pod względem płci. Co interesujące, w wielu dyskusjach, bez względu na nieistotność płci, ujawniamy płeć konkretnych osób z powodów językowych, a w przypadkach, gdy język nie określa płci (mimo że nie odgrywa ona roli), wiele osób prosi o jednoznaczne określenie płci.

Dyskusję tę można oczywiście rozszerzyć z myślą o ujawnianiu lub zakładaniu orientacji

seksualnej danej osoby na podstawie norm kulturowych, które uznajemy za odpowiednie. **Wiele przypadków przemocy bazuje na założeniu orientacji seksualnej** w sytuacji, gdy prawo do ujawnienia takiej informacji powinno być uzależnione wyłącznie od indywidualnego wyboru.

ĆWICZENIE NR 3

Instrukcje

Najpierw obejrzyjcie film w grupie, a następnie wymieńcie się przemyśleniami na temat podanych poniżej pytań. Obejrzyjcie film autorstwa Route Eleven i SOY H.E.A.T., w którym kwestia zaimków określających tożsamość została objaśniona dla potrzeb dzieci.

Link:

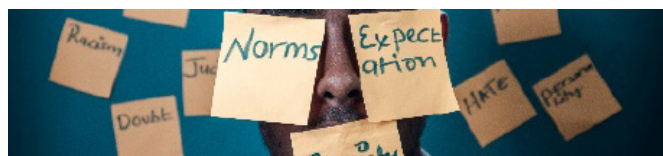
https://www.youtube.com/watch?v=64-WXswR_fa

Po obejrzeniu filmu, przemyślcie, przedyskutujcie lub opiszcie skuteczność prawidłowego stosowania zaimków w środowisku uczelni.

Pytania

- Czy jesteście zdania, że stosowanie zaimków to kwestia, którą uczelnia powinna wziąć pod uwagę?
- Czy możecie zaproponować rozwiązania na poziomie kształtowanej polityki, które pozwolą rozwiązać ten problem?
- Na jakim poziomie Waszym zdaniem prawidłowe stosowanie zaimków odnosi się do szerszego problemu przemocy i dyskryminacji?
- Jakie wyzwania mogą się pojawić w związku z opracowaniem polityki dotyczącej tego problemu?

Oprócz polityki i procesów, osoby LGBTQI+ mogą doświadczać przemocy i dyskryminacji z powodu niewidoczności ich doświadczeń. Badania wykazują, że **“jeśli studenci queer nie są widoczni w programie lub w sieciach społecznych, jeśli szkoła milczy na temat ich doświadczeń, prowadzi to do powstania odczucia oderwania od społeczności i odrzucenia”** (Page, 2016, s. 5). Wzbogacenie programu nauczania o kwestie różnorodności seksualnej i płciowej to proces dwutorowy. Z jednej strony, zapewnia materiały, które uwzględniają doświadczenia osób niebinarnych. Z drugiej strony, istniejące materiały można podważyć, zweryfikować, przekształcić w taki sposób, aby nadać im nowe znaczenie. Doskonałym przykładem weryfikacji stała się praca uczonego amerykańskiego Jacka Halberstama z Columbia University. Praca *“Przedziwna sztuka porażki”* (2011, wyd. pol. 2018) to przykład zmiany podejścia do filmów animowanych z nurtu pop kultury poprzez ich ponowne odczytanie z perspektywy queer.

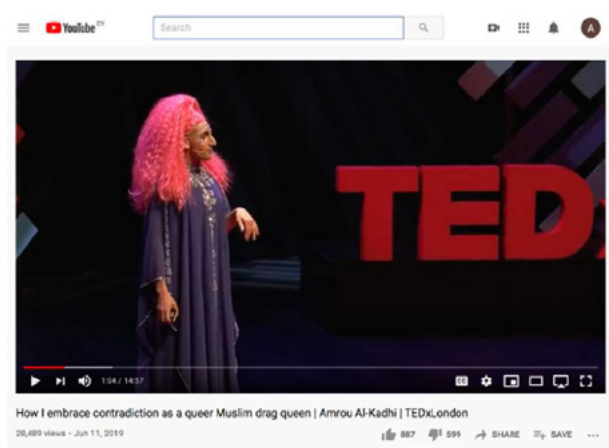

ĆWICZENIE NR 4

Instrukcja

Najpierw obejrzyjcie film w grupie, a następnie wymieńcie się przemyśleniami na temat podanych poniżej pytań.

Obejrzyjcie film autorstwa TEDxLondon Taks, w którym Amrou Al-Kadhi omawia sposób pogodzenia tożsamości queer i dziedzictwa islamu. Amrou Al-Kadhi radzi sobie z tą sprzecznością dzięki fizyce kwantowej, która okazała się drogą do ponownego przeanalizowania założeń Koranu. Jak mówi, "okazuje się, że Koran nie stoi w sprzeczności z potencjałem queer".

Po obejrzeniu filmu przeprowadźcie dyskusję online lub w grupie na temat ponownej analizy tekstów tradycyjnych w ramach uniwersyteckiego programu nauczania.

Pytania:

- Czy jesteście zdania, że intersekcjonalność, która dotyczy takich obszarów, jak religia, rasa czy orientacja seksualna, mogą stać się przedmiotem prawidłowej analizy na wyższej uczelni? W jaki sposób?
- Jakie wyzwania wiążą się z opracowaniem bardziej inkluzywnego programu kształcenia?

- Czy w Waszej dyscyplinie możecie przytoczyć przykłady bardziej inkluzywnego programu nauczania?

Link:

https://www.youtube.com/watch?v=rw_-lC-DOUWc&t=601s

Bibliografia:

- Council of Europe. (1998). Recommendation no. r (98) 14 of the committee of ministers to member states on gender mainstreaming. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804ec94a>
- Council of Europe. (2011). Discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in Europe (s. 134–134). https://www.coe.int/t/Commissioner/Source/LGBT/LGBTS-tudy2011_en.pdf
- Flecha, R. (2015). Successful educational actions for inclusion and social cohesion in Europe. New York: Springer.
- Halberstam, J. (2011). Queer Art of Failure. Durham: Duke University Press (wyd. pol. 2018, Przedziwna sztuka porażki, Warszawa: Krytyka Polityczna).
- Page, M. L. (2016). Teaching in the Cracks: Using Familiar Pedagogy to Advance LGBTQ-Inclusive Curriculum. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 60(6), 677-685. doi:10.1002/jaal.616
- Soyheat. (2016, September 23). Retrieved December 03, 2020, from https://www.youtube.com/watch?v=64-WXswR_fA
- Sweden adds gender-neutral pronoun to dictionary. (2015, March 24). Retrieved from <https://>

www.theguardian.com/world/2015/mar/24/sweden-adds-gender-neutral-pronoun-to-dictionary

■ Zimman, L. (2017). Transgender language reform: some challenges and strategies for promoting trans-affirming, gender-inclusive language. *Journal of Language and Discrimination* 1(1): 84-105. California, USA: University of California.

SEKCJA 4.

Formy przemocy i dyskryminacji w erze cyfrowej

Cybernękanie, fake news i uprzedzenia

4.1. Wpływ technologii i mediów na fobię strukturalną wobec osób LGBTQI+

Technologie wpływają na świat, w którym żyjemy. Bez względu na to, czy jej wpływ jest pozytywny, czy też negatywny, **technologia zmienia sposób komunikacji i interakcji między ludźmi**. Jedynym punktem stałym we wszystkich technologiach, od rysunków naskalnych po Internet i wszelkie technologie, które nastaną po nim, jest fakt, że są one wewnętrznie relacyjne pod względem ich rozumienia i użytkowania. Przystosowane do realizowania potrzeb relacyjnych, wszystkie technologie wpływają na sposób interakcji i odnoszenia się do innych.

Media masowe mają ogromny wpływ na społeczeństwo i są podstawowym filtrem poznawania się nawzajem, jednak niezliczone badania wskazują, że media te reprodukują stereotypy, co często miewa szkodliwe skutki. Tradycyjne media masowe odnoszą się do wszelkich form komunikacji masowej, jakie istniały przed nadejściem ery cyfrowej, w tym do telewizji, gazet, magazynów itd.

Wynikająca z tego uporczywość stereotypowych przedstawień w mediach wszystkich formatów

i rodzajów jest częściowo pochodną złożonych procesów produkcji, norm i wartości, czynników napędzających handel, jak i braku producentów medialnych, którzy byłiby przedstawicielami mniejszości. Tym niemniej, ich wpływ, choć trudno mierzalny, jest potencjalnie znaczący. Media masowe odgrywają istotną rolę w kształtowaniu zbiorowych tożsamości i postaw międzygrupowych, a także, poprzez stereotypizację określonych grup, zniekształcają sposób ich postrzegania przez odbiorców (Bird, 2003).

Niektóre wyniki badań wskazują, że **skrzywiony medialny obraz nie tylko może przyczyniać się do propagowania wrogości wobec innych grup, ale także obniża poczucie własnej wartości wśród grup mniejszościowych**. W różnych mediach w wiadomościach, filmach, jak i grach grupy mniejszościowe są zwykle marginalizowane i pomijane. Bardzo często, gdy się pojawiają, są obrazowane wyłącznie w wąskich, stereotypowych rolach lub przedstawiane negatywnie jako **problematiczni “inni”**.

Historycznie, obrazowanie społeczności LGBTQI+ w mediach masowych miało wydźwięk negatywny, co odzwierciedlało kulturowy brak tolerancji dla osób LGBTQI+; jednakże od lat **90. XX wieku do dziś** w coraz większym stopniu media głównego nurtu uwzględniają kwestie, problemy i osoby LGBTQI+. Społeczności LGBTQI+ przejawiają coraz bardziej aktywną postawę w definiowaniu własnej kultury z podstawowym celem osiągnięcia **afirmatywnej widoczności** w mediach głównego nurtu. Pozytywny obraz lub zwiększona obecność społeczności LGBTQI+ w mediach przyczyniły się do większej akceptacji i wsparcia dla grup LGBTQI+, ustanowiła ich istnienie jako normę oraz dostarcza informacji na ten temat (Steiner, Fejes, Petrich, 1993).

Wyobrażenia społeczności LGBTQI+ w mediach przynoszą im zarówno korzyści, jak i straty. Kamieniami milowymi dla społeczności stały się np. magazyn Vice Versa i coming out Ellen DeGeneres, co zachęciło inne osoby LGBTQI+ do dokonania coming outu, wpływając pozytywnie na ich postrzeganie przez odbiorców. Często jednak społeczności LGBTQI+ są przedstawiane w mediach w sposób fałszywy, przy czym zwykle pojawiają się wyłącznie kategorie lesbijek i gejów. Od dziesięcioleci powielane są stereotypy tych dwóch grup. Działanie to stoi w sprzeczności z celem obrazowania fikcyjnych postaci reprezentujących społeczność LGBTQI+. Obrazowanie to może pozwolić niektórym odbiorcom zrozumieć, że osoby LGBTQI+ można spotkać częściej, niż im się zdawało;

zarazem jednak powiela ono stereotypy i negatywne stygmaty (Gross, 2001).

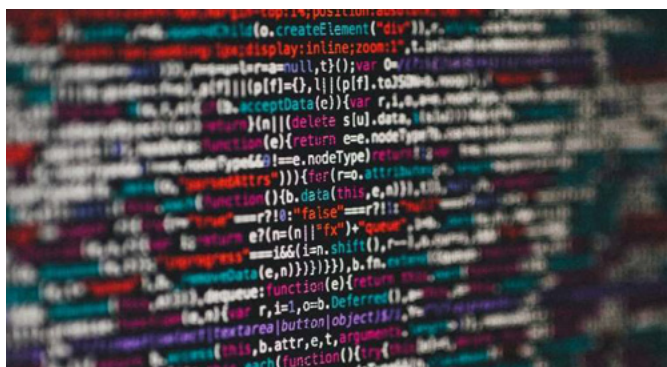
Nowe media społecznościowe

W ostatnich dziesięcioleciach Internet umożliwił ludziom z całego świata **bezpośrednią komunikację, rewolucjonizując nasze życie w tym obszarze**, jak i sposoby wymiany informacji. W roku 2018 Internetu używały ponad 4 mld ludzi na świecie, czyli ponad połowa globalnej populacji. Na wiele sposobów Internet wpłynął na społeczeństwo pozytywnie. Przykładowo, ułatwia komunikację oraz wymianę wiedzy na wszelkie istotne tematy. Internet zwiększył jednak zarazem potencjał wyrządzania krzywdy. Możliwość komunikacji z szeroką rzeszą odbiorców oznacza, że nasz sposób angażowania się w politykę, sprawy publiczne oraz debatę także się zmienił. Przy pomocy platform mediów społecznościowych (takich jak **Facebook, Twitter, YouTube, Instagram i Snapchat**), 3,19 mld użytkowników rozmawia ze sobą i wchodzi w interakcję poprzez generowanie i udostępnianie treści (O'Regan, 2018).

Model większości firm mediów społecznościowych bazuje na przyciąganiu uwagi, a zważywszy na fakt, że **obraźliwy przekaz często przyciąga uwagę, może stać się bardziej słyszalny w mediach społecznościowych w porównaniu z tradycyjnymi**. Era mediów społecznościowych to możliwość wypowiadania się i udostępniania treści online w sposób anonimowy, często bez refleksji na temat ewentualnych skutków. Publikacja treści online odbywa się natychmiastowo,

natomiast **mechanizmy, które mają regulować występowanie mowy nienawiści, często powolne i obarczone błędami.**

Przekaz nienawiści i podżeganie do przemocy są dziś rozpowszechniane i potęgowane przez media społecznościowe w sposób dotąd niespotykany. Ze względu na rosnący problem obraźliwych i szkodliwych treści online wiele krajów zadaje sobie trudne pytanie, czy należy regulować przekaz online, a jeśli tak, jakie ustawodawstwo wprowadzić, aby ograniczyć negatywne zjawiska. Ponadto, w mediach tradycyjnych mamy do czynienia z nadzorem redaktorów, a zatem osób niebędących autorami treści, przed publikacją. W naszej historii było to często skuteczne narzędzie ograniczające mowę nienawiści; mechanizm ten jednak wyraźnie nie sprawdza się w przypadku platform mediów społecznościowych. **Prędkość rozpowszechniania i ilość treści, jak również brak ingerencji redakcji sprawiają, że platformy mediów społecznościowych są szczególnym wyzwaniem dla organów regulacyjnych.**

Mowa nienawiści

Mowa nienawiści online sytuuje się w punkcie przecięcia licznych napięć: jest **ekspresją konfliktów pomiędzy grupami** wewnątrz i pomiędzy społeczeństwami; jest **żywym przykładem sposobu, w jaki technologie o potencjale transformacyjnym, takie, jak Internet, przynoszą ze sobą korzyści, jak i wyzwania**; a także implikuje **złożony proces balansowania pomiędzy podstawowymi prawami i zasadami**, takimi, jak wolność słowa i obrona godności ludzkiej.

Jakkolwiek mowa nienawiści online nie różni się zasadniczo od podobnych zjawisk w świecie offline, z treściami publikowanymi w Internecie wiążą się szczególne wyzwania. Są one związane z ich permanentnym charakterem, potencjałem rozpowszechniania, anonimowością, jak i przekraczaniem granic poszczególnych jurysdykcji.

Mowa nienawiści online może się rozprzestrzeniać. Nawet po usunięciu treści, mogą one znaleźć wyraz w innym miejscu, być może na tej samej platformie pod inną nazwą lub w innej przestrzeni online. Jeśli zamknięta zostanie witryna internetowa, może szybko ponownie się otworzyć, korzystając z usług operatora o mniej restrykcyjnych wymaganiach lub poprzez przeniesienie się do kraju, który zezwala na większy zakres mowy nienawiści. **Sposób upowszechniania się mowy nienawiści oznacza także, że nieprzemysłane treści, które w przeszłości nie ujrzałyby światła dziennego, dziś mogą być ujawniane szerokiej rzeszy odbiorców (UNESCO, 2015).**

Cybernękanie

Mimo wszelkich korzyści, jakie Internet przyniósł uczniom, rodzicom i nauczycielom, są ludzie, którzy korzystają z niego w złych zamiarach. Podobnie jak od dawna istnieje nękanie, od chwili narodzin Internetu istnieje cybernękanie.

Cybernękanie to nękanie za pomocą urządzeń cyfrowych, takich jak telefony komórkowe, komputery i tablety. Może odbywać się w formie wiadomości SMS, tekstów i aplikacji lub online za pośrednictwem mediów społecznościowych, forów lub w grach, w których można uczestniczyć bądź wymieniać treści. **Cybernękanie to m.in. wysyłanie, publikowanie lub udostępnianie negatywnych, krzywdzących, fałszywych lub złośliwych treści na temat innych osób.** Może obejmować udostępnianie danych osobowych lub informacji osobistych o innych osobach, wywołując wstyd lub upokorzenie (np. sexting, doxing, pornografia odwetowa). Różne systemy

prawne różnie definiują bezprawny lub przestępczy aspekt cybernękania.

Dezinformacja

Termin **dezinformacja dotyczy raportów, obrazów i filmów rozpowszechnianych dla celowego propagowania informacji fałszywych**, tzn. niezgodnych z faktami. Informacje te mogą w pierwszej chwili wydawać się autentyczne, a ich celem jest zyskanie uwagi, zaszokowanie bądź kształtowanie opinii. Dezinformacje mogą rozpowszechniać osoby lub grupy działające w interesie własnym lub cudzym. **Tworzenie dezinformacji ma na ogół motyw osobisty, polityczny lub ekonomiczny (IONOS Digital Guide, 2020).**

Historie związane ze zjawiskiem dezinformacji stały się elementem stałym nagłówków gazet od roku 2016, co w coraz większym stopniu odzwierciedlają media społecznościowe. Zdolność oceniania informacji pochodzących m.in. ze sprawdzonych źródeł staje się niezbędną umiejętnością w XXI wieku (Harari, 2018). Ponadto, dezinformacja i cybernękane stają się rozpowszechnionymi **strategiami prześladowców atakujących osoby ochraniające ofiary, dopuszczających się w ten sposób prześladowania drugiego rzędu (Madrid, Joanpere, de Botton, Campdepadros, 2020).**

ĆWICZENIE NR 1

Wstęp

Jednym ze sposobów objaśnienia przyczyn, jak i czynników wpływających na przemoc na tle płciowym jest wykorzystanie ilustracji drzewa, przy czym każda część drzewa reprezentuje inny aspekt tej przemocy:

■ Przyczyny korzenie

Tak, jak w każdym innym kontekście, dany problem ma przyczynę i skutek. **Pierwotna przyczyna** przemocy ze względu na płeć

jest często głęboko zakorzeniona i składa się na nią szereg powiązanych ze sobą czynników, które czynią analizę sytuacji niezwykle złożoną. Rozważmy przykładowo przyczyny, które odwołują się do naszej sfery kulturowej, które mogą obejmować:

- Nierównowagę władzy
- Lekceważenie praw człowieka
- Nierówności płci
- Dyskryminację

Pierwotne przyczyny przemocy ze względu na płeć można zobrazować w postaci korzeni drzewa.

■ Formy przemocy

Powiązanie różnych przyczyn przemocy, jak wskazuje punkt 4.2, może przybierać różne formy. Pień i gałęzie drzewa ilustrują różne formy przemocy ze względu na płeć. Oto niektóre z przykładów:

- **Przemoc fizyczna:** groźby fizyczne, bicie, przypalanie, kopanie, popychanie, gryzienie, duszenie lub zabicie, bądź wykorzystanie przedmiotów lub broni.
- **Przemoc słowna:** mowa nienawiści (w tym żarty, rozpowszechnianie plotek, groźby, oczernianie, podżeganie do przemocy lub nienawiści).
- **Przemoc psychiczna:** wyłączenie z grup społecznych, rozpowszechnianie plotek, obelgi, groźby.
- **Przemoc seksualna:** zaloty, nieprawidłowy dotyk, wymuszony lub nawiązany bez zgody drugiej osoby kontakt seksualny, gwałt.
- **Przemoc społeczno-ekonomiczna:** odbieranie ofierze zarobków.

Niektóre z tych form przemocy ze względu na płeć mogą mieć miejsce zarówno w sieci, jak i poza nią.

■ **Konsekwencje**

Liście drzewa są obrazem **konsekwencji** działań i zachowań, bezpośrednich lub pośrednich, które wpływają na ofiarę, skutkując zarazem zachwianiem równowagi systemowej. Poniżej przedstawiono niektóre przykłady konsekwencji w obszarze trzech głównych aspektów życia:

- **Zdrowie fizyczne:** obrażenia fizyczne, śmierć
- **Zdrowie psychiczne:** depresja, strach, lęk
- **Społeczne i ekonomiczne:** izolacja, stygmatyzacja, ograniczenie zdolności zarobkowej

■ **Czynniki wpływu**

Istnieją także inne czynniki, które odgrywają rolę w kontekście przemocy ze względu na płeć, definiowane jako czynniki wpływu, które mogą przejawiać się nasileniem przemocy i jej skutków. Można przedstawić je w formie czynników pogodowych, które wpływają na drzewo, a które są znacząco zróżnicowane w zależności od kontekstu:

- **Systemowe:** bezkarność, brak ochrony ze strony policji
- **Behawioralne:** narkotyki, alkohol, nuda
- **Strukturalne:** ubóstwo, brak wykształcenia, dostępu do usług

■ **Instrukcje**

Biorąc pod uwagę przedstawione poniżej studium przypadku, przeczytajcie poniższy

tekst i postarajcie się wyodrębnić pierwotne przyczyny, rodzaje przemocy, czynniki wpływające na przemoc ze względu na płeć, które można zidentyfikować w tym przykładzie, jak i skutki tego działania dla ofiar. Skorzystajcie z obrazu drzewa, aby zapisać jak najwięcej elementów. W grupie przeanalizujcie postawione tu pytania i omówcie pomiędzy sobą odpowiedzi.

■ **Studium przypadku***

***Ostrzeżenie: przemoc transfobiczna, groźby, prześladowania.**

„Carlo urodził się w ciele, w którym sam siebie nie rozpoznaje; urodził się jako kobieta, ale identyfikuje się z płcią przeciwną. Od czasu, gdy był mały, starał się być twardy i chłopięcy. Jego postawa sprawiła, że rodzina postrzegała go zawsze jako chłopczycę, wychodząc z założenia, że przechodzi akurat taką fazę rozwoju. Nigdy nie akceptowano jego sposobu ubierania, fryzury czy sposobu chodzenia. Po ukończeniu szkoły średniej, dzięki wsparciu babci, podjął decyzję o rozpoczęciu studiów i wyprowadzce do innego miasta. Nareszcie zaczyna swobodnie wyrażać siebie, nosi to, na co ma ochotę, i przedstawia się jako Carlo. Zaczyna nawet dowiadywać się o możliwościach korekty płci w lokalnym ośrodku wsparcia dla osób rozważających tranzycję.

Żyje tak samo, jak każdy młody student, zaczyna spotykać się z kilkoma osobami; opowiada niektórym z nich o swojej przeszłości. Z czasem nawiązuje także trwałą relację z dziewczyną. Po pewnym czasie dowiaduje się o tym brat dziewczyny, który wpada w gniew. Nie rozumie wyboru siostry i protestuje przeciwko temu związkowi z całej siły, angażując w sprawę także rodzinę i przyjaciół. Tworzy stronę na Facebooku, na której przedstawia Carla w złym świetle, obrażając go i namawiając do tego innych. Carlo zaczyna otrzymywać obraźliwe

wiadomości w mediach społecznościowych, anonimowe telefony, niekiedy nawet groźby. Dzieje się to coraz częściej; Carlo coraz rzadziej wychodzi, unika uczelni i swojej dziewczyny. Obawia się konfrontacji z autorami groźb.

Chciałby pójść na policję, obawia się jednak, że nie zostanie zrozumiany; nie zmienił dotąd danych osobowych, a od innych słyszał, że takie konfrontacje są przykrym doświadczeniem dla osób trans.*"

■ Drzewo przemocy ze względu na płeć:

Czynniki wpływu

-
-

Konsekwencje

-
-

Typy

-
-

Korzenie

-
-

Pytania

■ Czy możecie sporządzić mapę uczuć/reakcji Carla na każdą z następujących form prześladowania: fizyczne, cybernetyczne itd.?

■ Czy możecie określić, które z tych form są gorsze i dlaczego? Na przykład, czy popychanie lub groźby na szkolnym dziedzińcu są gorsze od wyzwisk na stronie FB? Dlaczego tak? Dlaczego nie?

4.2. Eliminowanie stereotypów i uprzedzeń strukturalnych i symbolicznych w związku z tożsamością LGBTQI+

Stereotypizacja to proces poznawczy, za pomocą którego ludzie upraszczają złożone informacje i nadają sens światu. Ludzie mają tendencję do uogólniania złożonych informacji poprzez skupianie się na wybranych cechach obiektu lub osoby, która jest przedmiotem percepcji. Ten **proces upraszczania** prowadzi do budowania kategorii, koncepcji i uogólnień, które umożliwiają skuteczne zarządzanie i wykorzystywanie ogromnych ilości dostępnych danych (Taylor et al., 1981). Stereotypy są zatem uproszczonymi obrazami mentalnymi. Ludzie przypominają sobie informacje łatwiej i bardziej skutecznie, gdy są one spójne ze skonstruowanymi wcześniej kategoriami stereotypów (Bodenhausen, 1988). Z perspektywy społeczno-kulturowej, stereotypizacja to proces nabywania i przekazywania wiedzy społecznej lub kulturowej. Według Dovidio (1999), Walter Lippmann, dziennikarz i komentator polityczny, wprowadził słowo "stereotyp" po raz pierwszy w roku 1922 w odniesieniu do psychologów, aby zilustrować typowy obraz formułowany przez osoby myślące o określonej grupie społecznej lub kulturowej. Ludzie wykorzystują kategorie społeczne do pozyskiwania, organizowania i przetwarzania coraz większych ilości informacji o świecie oraz przedstawicielach innych kultur.

Niestety, **te kategorie społeczne są często konstruowane i utrwalane na podstawie cech nadmiernie uogólnionych.** Stereotypy odzwierciedlają przekonania i wartości danej kultury w odniesieniu do innych ludzi lub obiektów. Nachbar i Lause (1992) dowodzą, że stereotypy nie są jedynie opisem sposobu postrzegania outsiderów przez członków danej grupy kulturowej; co ważniejsze, są często zestawem reguł postrzegania siebie przez członków grupy poprzez wykorzystanie określonych stereotypów do internalizowania obrazów kulturowych, które

stają się częścią ich kulturowej tożsamości. Członkowie grupy kulturowej, którzy inicjują klasyfikację innych ludzi, zwykle postrzegają siebie jako lepszych od innych (Tajfel, 1981). Dlatego **stereotypy zawierają na ogół negatywne konotacje lub postawy**, ponieważ ich wyraziele często podporządkowują sobie inne grupy kulturowe, z którymi mają niewiele wspólnego, albo fizycznie, albo też pod względem wartości. Grupa dominująca lub elita kulturowa wykorzystuje stereotypy do dehumanizowania innych grup kulturowych o odmiennych wartościach, przekonaniach lub cechach fizycznych w celu utrzymania władzy politycznej i kontroli społecznej. Z powodu tej tendencji, stereotypy mogą służyć normalizacji niesprawiedliwych praktyk, zachowań i traktowania grup mniejszościowych, takich jak lesbijki i geje. Ponieważ **stereotypizacja to często stosowana przez ludzi metoda grupowania, etykietowania lub kategoryzowania informacji, z poznawczego punktu widzenia całkowite wyeliminowanie stereotypów nie jest możliwe**. Negatywne stereotypy mogą jednak być podważane i zastępowane innymi, bardziej pozytywnymi (Sheng Kuan Chung, 2007).

Ekspozycja na wpływ mediów może być dominującym środkiem, który pozwala dzieciom, jak i większości dorosłych, uczyć się o innych oraz nabywać i internalizować normy społeczne, wartości i przekonania przejawiane w ekspresji i prezentacji danych w mediach (Croteau, Hoynes, 1997). Według nauk społecznych **uczymy się stereotypów od naszego środowiska** (np. rówieśników, rodzin, mediów). Najprawdopodobniej, pokolenie mediów dowiaduje się o kwestiach społecznych w rodzaju homoseksualności nie poprzez bezpośredni kontakt z gejami czy od rodziców, nauczycieli i rówieśników, ale poprzez poznawanie postaci i scen przedstawianych w filmach, programach telewizyjnych, magazynach mody i reklamach (Croteau, Hoynes, 1997). Podczas, gdy odbiorcy nieustannie zanurzają się w obrazach medialnych

generujących określony przekaz co do wartości i są nieustannie eksponowani na stereotypowy obraz LGBTQI+, istnieje duże prawdopodobieństwo wykształcenia u nich fałszywych założeń i uprzedzeń, a nawet dyskryminujących zachowań wobec osób LGBTQI+.

Strukturalizacja stereotypów i uprzedzeń ma charakter różnorodny i złożony i dotyczy kluczowych mechanizmów rządzących naszymi społeczeństwami. Dlatego **transformacja stereotypów i uprzedzeń wobec LGBTQI+ nie może zostać osiągnięta dzięki jednolitemu i generycznemu podejściu**, ale poprzez różnorodne, ukierunkowane działania wycelowane w mechanizmy poznawcze, które odpowiadają za tworzenie stereotypów i uprzedzeń oraz w osoby, które je powielają. Konieczne będzie wykorzystanie całego zestawu narzędzi, aby zmienić te umocowane przekonania, ustrukturalizowane społecznie:

Zwiększanie świadomości

Zwiększanie świadomości to proces, który ułatwia wymianę idei, poprawia wzajemne zrozumienie i rozwija kompetencje i umiejętności niezbędne do zmian społecznych (Sayers, 2006). **Zwiększanie świadomości na temat LGBTQI+ można wprowadzać na wiele sposobów i w różnych środowiskach oraz uwarunkowaniach.**

■ Zaproszenie **aktywistów lokalnych** lub przedstawicieli organizacji LGBTQI+ do zabierania głosu.

■ **Organizowanie pokazów filmów** poświęconych kwestiom LGBTQI+ lub przedstawiających osoby należące do społeczności LGBTQI+.

■ Udostępnianie materiałów zwiększających świadomość w mediach społecznościowych.

■ Publikowanie artykułów o kwestiach LGBTQI+.

■ Tworzenie blogów, witryn internetowych i zinów oraz publikowanie tekstów i dzieł sztuki dotyczących LGBTQI+.

■ **Upamiętnianie ważnych ludzi i zdarzeń** w historii LGBTQI+. Kalendarze lub wystawy mogą przyczyniać się do zwiększania świadomości na temat zamieszek w Stonewall, wyboru Harveya Milka lub zamachu na niego lub zwycięstwa Lambda Legal w sprawie Lawrence kontra stan Teksas, orzeczenia Sądu Najwyższego, które wyznaczyło początek nowej ery poszanowania prawnego dla społeczności LGBTQI+.

■ Organizowanie i prowadzenie spotkań z serii Żywej biblioteki. Jest to wydarzenie publiczne, którego celem jest eliminowanie stereotypów i uprzedzeń **w formie interaktywnej interwencji**. Wykorzystano tu strukturę biblioteki, w której czytelnicy "wypożyczają" Żywe Książki są to żywi ludzie przedstawiciele różnych grup mniejszościowych.

Zwiększanie widoczności

Gdy ludzie widzą, że dana grupa ma reprezentację, są w stanie lepiej ją zrozumieć, co pozwala doprowadzić do istotnego przesunięcia świadomości społecznej poprzez objęcie osób

pochodzących z szeregu różnych środowisk. Innym kluczowym aspektem jest fakt, że gdy ludzie widzą swoich przedstawicieli w mediach, przyczynia się to do umocnienia **poczucia własnej tożsamości**. Uczucie afirmowane poprzez własne poczucie tożsamości może kreować pozytywny odbiór własnej wartości, niezwykle odmienne od poczucia, że błądzimy lub obwiniania siebie za to, kim jesteśmy. Komunikat od społeczeństwa, w którym osoby LGBTQI+ pozostają niewidoczne, szczególnie w mediach, brzmi "nie istniejecie i nie macie znaczenia" (O'Brien, 2017). **Zwiększenie widoczności wzmacnia pozycję społeczną LGBTQI+ i może ograniczyć wpływ dezinformacji, jak i liczbę incydentów związanych z mową nienawiści i cybernękaniem osób LGBTQI+.**

Polityka inkluzywności wobec osób LGBTQI+

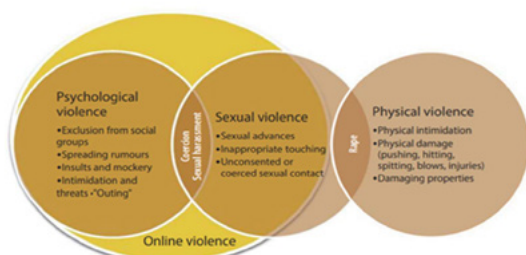
Polityka organizacji edukacyjnych może zagwarantować bezpieczne środowisko dla pracowników, rówieśników i studentów. **Polityka zerowej tolerancji prześladowań, nękania, cybernękania, aktów nienawiści i dyskryminacji, jak również używanie języka inkluzywnego ze względu na płeć** może przyczynić się do tworzenia przyjaznego środowiska relacji interpersonalnych. Jednocześnie, przyjęcie polityki LGBTQI+ przez instytucję/organizację może przyczynić się do **zmian społecznych poprzez wyznaczenie wyższych standardów etyki**, które zostaną przyjęte przez inne organizacje/instytucje. Jednakże polityka wspierania LGBTQI+ powinna być postrzegana jako niezbędna, jeśli organizacje nie łączą jednoznacznie przyjętej polityki z działaniem.

4.3. W jaki sposób podchodzić, wykrywać i zapobiegać prześladowaniu psychicznemu w mediach społecznościowych?

Prześladowanie psychiczne

Jednym ze sposobów podchodzenia do problemów wszelkich problemów - jest informacja. Bardzo często, formułowane przez nas opinie na temat tego, co nas otacza, są efektem błędnych lub powierzchownych informacji, a także błędnej polityki społecznej i medialnej. **Problem prześladowania**, dowolnego rodzaju, posiada wspólny mianownik: **brak tolerancji wobec tego, co społeczeństwo uważa za inne**. Ludzie mogą klasyfikować zachowania jako "normalne" lub "anormalne", nie zastanawiając się, w jaki sposób społeczeństwa obecnie ulegają zmianom, a stare stereotypy i uprzedzenia stopniowo znikają. **Dyskryminacja dotyczy zwykle osób należących do grup społecznie stygmatyzowanych grup ludzi mogących kwalifikować się jako mniejszości**; jedną ze społeczności, które dotyka dyskryminacja, jest bez wątpienia społeczność LGBTQI+. Choć skupiamy się na przemocy psychologicznej online wobec społeczności LGBTQI+, należy zrozumieć kontekst jej funkcjonowania, umieszczając ją w większym obszarze przemocy wobec tej społeczności (Rys. 1).

Postać 6 - Przemoc homofobiczna i transfobiczna może przybierać różne formy. Może to być przemoc psychiczna, fizyczna lub seksualna. Jeśli przybiera formę przemocy psychicznej lub seksualnej, może mieć miejsce także online, np. w formie wiadomości e-mail, treści witryn internetowych, mediów społecznościowych, komunikatorów itd. Jest to cybernękanie. Źródło: <https://rm.coe.int/prems-125718-gbr-2575-safe-at-school-a4-web/16809024f5>

Przemoc wobec osób LGBTQI+ w mediach społecznościowych

Większość dostępnych danych na temat przemocy homofobicznej i transfobicznej koncentruje się na nękanii. Nękanie homofobiczne i transfobiczne obejmuje przemoc fizyczną (w tym zastraszanie, wielokrotne bicie, obrażenia);

a także przemoc psychiczną, w tym werbalną (wielokrotne wyszydzanie, przezywanie i uporczywe natrząsanie się), jak również nękanie społeczne lub relacyjne (powtarzające się wykluczenie, plotki, rozpowszechnianie fałszywych informacji oraz odmowa zaprzyjaźnienia się). W tym kontekście należy umieścić również **przemoc seksualną** (zaloty, nieprawidłowy dotyk) oraz przemoc "ukrytą", zwaną także "symboliczną" lub "instytucjonalną". Mówiąc o tej ostatniej, odnosimy się do **utrwalonych twierdzeń lub postaw, które niekiedy mogą wydawać się nieszkodliwe lub naturalne w społeczności**, przyzwalają jednak na homofobię i transfobię lub do niej zachęcają, włącznie z rozpowszechnianiem szkodliwych stereotypów. Przykładem przemocy ukrytej może być twierdzenie, że niektóre przedmioty na wyższej uczelni są lepiej przystosowane do potrzeb niektórych osób studiujących ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową (np. nauki przyrodnicze dla heteroseksualnych mężczyzn i nauka o teatrze dla studentów gejów).

W tym rozdziale mówimy o prześladowaniu psychicznym, którego ofiarą pada społeczność LGBTQI+, przemocy wobec jednostki ze względu na orientację seksualną, ekspresję seksualną lub tożsamość płciową. Może ona mieć miejsce ze strony osób LGBTQI+ wobec osób LGBTQI+ lub ze strony osób niebędących LGBTQI+ wobec osób LGBTQI+. Prześladowanie psychiczne definiuje się jako negatywne lub wrogie zachowanie ze strony jednej lub więcej osób, powiązane bezpośrednio lub pośrednio z osobą trzecią. Zachowanie tego rodzaju ma na ogół charakter powtarzający się i systematyczny, w długim okresie, a jego celem jest atakowanie osób lub grup, ich izolowanie lub wyłączenie, potencjalnie w celu wypchnięcia ich z miejsca pracy, systemu edukacyjnego czy życia społecznego. Odnosi się to do połączenia zdarzeń, które, rozpatrywane oddzielnie, mogą wydawać się nieszkodliwe, ale poprzez ich uporczywy charakter mają destrukcyjny wpływ na osobę, na którą są ukierunkowane. Należy zrozumieć, kiedy dane zachowanie kwalifikuje się jako przemoc w formie prześladowania, zarówno wobec ofiar, jak i

Czym jest prześladowanie psychiczne w kontekście wyższej uczelni?

- Powtarzająca się, nieuzasadniona krytyka i oczernianie
- Wyszydzanie i upokarzanie
- Odmowa zaangażowania, skutkująca izolacją
- Niechciany kontakt i komunikacja, w miejscu, w którym dana osoba studiuje lub poza nim
- Naruszenie prywatności
- Przydzielanie zadań dużo poniżej poziomu umiejętności danej osoby lub ewidentnie zbyt złożonych

Czym nie jest prześladowanie psychiczne w kontekście wyższej uczelni?

- Jednorazowy konflikt
- Zwykłe wymogi związane z nauczaniem
- Stres, który może być wskaźnikiem prześladowania, ale nie stanowi dowodu

wyrządzić krzywdę innej osobie lub grupie, często niezdolnej, aby się bronić lub postrzeganej jako słabsza. Jak sugeruje samo słowo, cybernękane wywodzi się z "tradycyjnego" nękania, przy czym różnice pomiędzy tymi praktykami są istotne dla zrozumienia ich skutków psychologicznych.

Pierwsza różnica pomiędzy nękaniem i cybernękaniem leży w fakcie, że w tym drugim przypadku przemoc obejmuje lub ma miejsce online, za pomocą platform komunikacyjnych, sieci społecznościowych lub komunikatorów gier, natomiast nękanie może obejmować także agresję fizyczną. Ta druga może uświadomić nam w większym stopniu niebezpieczny zakres cyberprzemocy; **cybernękane ma charakter bardziej dokuczliwy, przez co ofierze jest często trudniej przed nim uciec lub go uniknąć**. Dostęp do technologii pozwala prześladowcy wkraść się do życia ofiary w dowolnym miejscu i czasie za pomocą obraźliwych wiadomości i połączeń, obrazów lub filmów, co sprawia, że są one bardziej natarczywe. Zastraszenie lub groźenie drugiej osobie nie wymaga już fizycznej obecności. Oprócz tego, **cybernękane ma dużo większą potencjalną widownię, niż nękanie, która zwykle jest nieprzewidywalna i obejmuje niewielką liczbę ludzi**, a także potencjalnie więcej osób z całego świata. Ten ostatni aspekt odgrywa decydującą rolę dla psychiki ofiar, które mogą przecenić narażenie i przekonać siebie same, że więcej osób jest świadkami ich nękania, niż ma to miejsce w rzeczywistości. Innym aspektem, na który należy zwrócić uwagę, jest **anonimowość działań cyberprześladowcy**, co mówi wiele na temat elementu psychologicznego prześladowców. Świat online zapewnia wyższy stopień anonimowości oraz obniża zahamowania prześladowców. W

świadków, ponieważ od tego zależą reakcje ludzi.

Te zachowania z zakresu prześladowania stanowią rodzaj przemocy, która staje się tym bardziej zgubna ze względu na jej powtarzający się charakter. W sytuacji, gdy wszystkie te sytuacje ulegają przeniesieniu do świata wirtualnego, są definiowane jako cybernękane. Era cyfrowa zmieniła nasze życie i przyzwyczajenia, częstokroć na lepsze; jednak z drugiej strony, przeniosła online także przemoc, tworząc nowe, niebezpieczne formy prześladowania. Cybernękane to zachowanie przemocowe, **które ma miejsce online, powtarza się w sposób systematyczny, w którym agresor lub agresorzy obrażają, grożą i dobrowolnie próbują**

przypadku prześladowania offline, osoby o silnym, narzucającym się charakterze odgrywają na ogół rolę prześladowcy; w przypadku cybernękania natomiast mamy do czynienia z działaniem, którego mogą dopuszczać się również osoby, które nigdy nie zdołałyby prześladować nikogo fizycznie; nawet osoba, która w realnym życiu jest ofiarą, może zostać

cyberprześladowcą.

Mowa nienawiści online

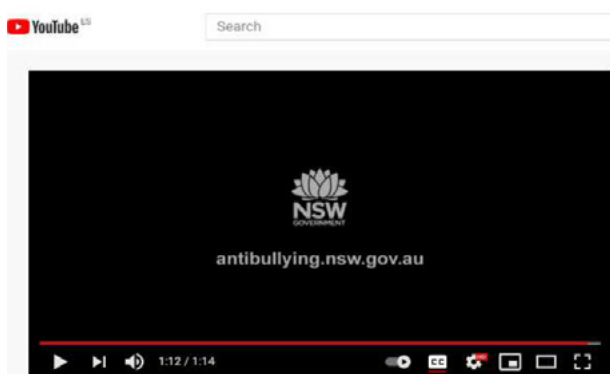
Termin „mowa nienawiści” należy rozumieć jako obejmujący wszelkie formy ekspresji, których celem jest rozpowszechnianie, wywoływanie, promowanie lub usprawiedliwianie nienawiści motywowanej rasowo, ksenofobii, antysemityzmu lub innych rodzajów nienawiści spowodowanej przez brak tolerancji, w tym wyrażany w formie agresywnego nacjonalizmu i etnocentryzmu, dyskryminacji i wrogości wobec mniejszości, migrantów i ludzi pochodzących od imigrantów. (Rada Europy 1997).

Mowa nienawiści online to **próbą zmarginalizowania osób na podstawie ich przynależności do grupy**; stosowanie wyrażen, które narażają grupę na nienawiść, w celu delegitymizacji członków grupy w oczach większości, obniżenia ich pozycji społecznej i akceptacji w społeczeństwie. Tak, jak w każdym przypadku dyskryminacji, również i w tym najskuteczniejszą strategią walki jest informacja i świadomość, że „szacunek” jest niezbywalnym prawem człowieka. Aby zapewnić ciągłość dyskursu, należy przywołać niedawny raport Rady Europejskiej, obejmujący problem mowy nienawiści (a także mowy nienawiści online) w złożonej analizie

ĆWICZENIE NR 1

Instrukcje

Po przepracowaniu materiałów z podpunktów 4.1 i 4.2 obejrzyjcie film o zwalczaniu nękania, nakręcony przez Wydział Edukacji Nowej Południowej Walii (Australia). Obejrzyj film uważnie, przemyślcie go i odpowiedzcie na piśmie na poniższe pytania:

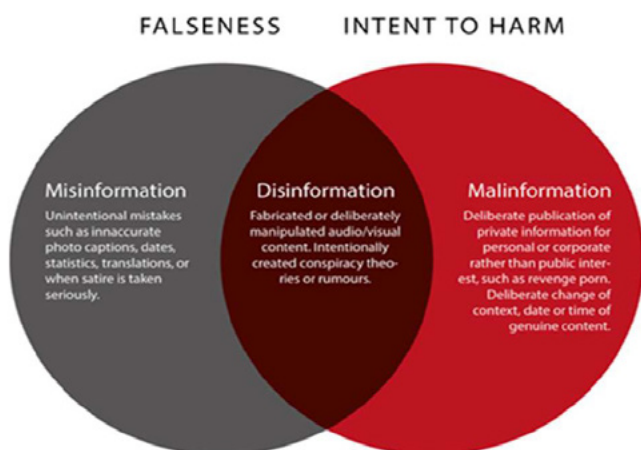
Pytania

- W jaki sposób na tym filmie rząd NSW wykorzystuje się siłę grupy?
- Jakie strategie przychodzą Wam do głowy, które mogą zwiększyć poczucie jedności grupy i wygenerować pozytywne uczucie przynależności w środowisku edukacyjnym?
- Jakie wyzwania pozostają wciąż nierozwiązane, jeśli chodzi o wykrywanie i identyfikację form prześladowania online?

Dostęp do filmu:

https://www.youtube.com/watch?v=-kA-1TOeqcgl&feature=emb_logo&ab_channel=NSWDepartmentofEducationpectSupport

TYPES OF INFORMATION DISORDER

Types of Information Disorder. Credit: Claire Wardle & Hossein Derakhshan, 2017

Postać 7 - Rodzaje patologii informacji. Źródło: <https://shorensteincenter.org/information-disorder-framework-for-research-and-policy-making>

patologii informacji (Rys. 2).

Współczesny problem **patologii informacji** stanowi jednoznacznie **zagrożenie dla ekosystemów informacji oraz zdrowia demokratycznych wartości**. To niezwykle niebezpieczna reakcja łańcuchowa; dezinformacja pogłębia mowę nienawiści, a środowisko cyfrowe potęguje rozpowszechnianie fali nienawiści online. Swobodny przepływ komentarzy i opinii jest bez wątpienia niezbywalnym warunkiem istnienia społeczeństwa demokratycznego.

Często trudno zrozumieć, że wolność ekspresji danej osoby to w rzeczywistości mowa nienawiści, która nie jest chronionym prawem człowieka. W większości przypadków prawo uznaje możliwość, że mowa lub ekspresja ma potencjał wywoływania przemocy wobec grup, społeczności lub osób i postrzega taką ekspresję jako przestępstwo nienawiści. Mowa tego rodzaju jest w rzeczywistości obraźliwą ekspresją, stanowiącą przejaw dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne lub narodowe, płeć, niepełnosprawność, status społeczny, religię lub orientację seksualną. Niekiedy może zdarzyć się, że w wyniku gniewu lub oburzenia, bądź z przekonania, dana osoba decyduje się na zamieszczenie komentarza lub słów nienawiści wobec kogoś innego. Należy pamiętać, że w przypadku cybernękania lub mowy nienawiści, istnieje nie tylko prześladowca i ofiara. Jest także trzeci fundamentalny element: osoby postronne, które są świadkami cybernękania, które je widzą, czytają i/lub słyszą. Możemy podzielić je na dwie

Osoby postronne, które szkodzą

Osoba postronna, która szkodzi, to osoba, która **zachęca prześladowcę do działania śmiechem, podżeganiem, komentowaniem lub nawet przyłącza się do niego**, co także zachęca prześladowcę. Można być osobą postronną, która szkodzi, także nie robiąc nic.

Osoby postronne (aktywne), które pomagają

Osoby, które **podejmują aktywnie działanie w reakcji na incydenty cybernękania**. Działanie takie może powstrzymać prześladowcę lub nawet zapobiec nękaniu. Obrona ofiary poprzez konfrontację z prześladowcą lub udzielenie pomocy ofierze może złagodzić problem i ułatwić jego kontrolowanie.

kategorie:

Jak działać?

W jaki sposób nauczyciele mogą włączyć się do walki z cybernękaniem osób LGBTQI+

Profile Zdrowia Szkół sprawozdanie z 2018 r., CDC (Ośrodki Kontroli i Prewencji Chorób) raport wskazuje, ile szkół wspiera młodzież LGBTQI+ na różne sposoby. Do kluczowych spośród rozważanych tu punktów należą:

- Określenie **bezpiecznej przestrzeni**, np. biura pedagoga lub organizacji studenckiej, w której osoby LGBTQI+ mogą spodziewać się wsparcia specjalisty.
- Polityka **zakazująca prześladowania** ze względu na faktyczną lub domniemaną płeć, ekspresję płci lub orientację seksualną osoby studiującej.
- Programy zachęt, w których **personel uczestniczy w programach rozwoju profesjonalnego**, aby dowiedzieć się więcej o tworzeniu wspierającego i bezpiecznego środowiska dla wszystkich osób studiujących.
- Ułatwianie **dostępu do opieki zdrowotnej** poza terenem szkoły, w tym testów HIV i innych infekcji przenoszonych drogą płciową oraz i doradztwa, a także usług socjalnych i psychologicznych.
- Prowadzenie klubu **sojuszu osób nieheteroseksualnych i heteroseksualnych** lub

innych grup o zbliżonych celach.

Raportowanie w platformach online

Większość platform mediów społecznościowych ma swoje zasady, które do pewnego stopnia są odpowiedzialnością na cybernękane. Mogą one umożliwiać zgłaszanie określonych treści lub użytkowników. Oto wykaz niektórych stron, z objaśnieniami sposobu zgłaszania nadużyć na popularnych platformach:

- Twitter
- Facebook
- Instagram
- TikTok

Wskazówki: jak reagować na przemoc psychiczną

Jak można zrobić to, co do nas należy?

- Nigdy nie zapominajcie, że osoba czytająca Waszego maila lub post jest prawdziwym człowiekiem, **posiadającym uczucia, które możecie zranić**.
- Pamiętajcie, że wszyscy jesteśmy **ludźmi**.
- Zachowujcie się online **tak samo**, jak w prawdziwym życiu.
- Przestrzegajcie zasad **etyki**, zastanówcie się, zanim coś wyślecie. Może się Wam wydawać, że to, co bicie w danej chwili jest najważniejsze na świecie, nie oczekujcie jednak, że wszyscy się z Wami zgodzą.
- Przeczytaj dyskusję, aby upewnić się, że publikujecie materiały we właściwej grupie. Wiadomości prywatne przesyłajcie **w prywatnej pocście/wiadomości w komunikatorze**.
- Szanujcie **czas i miejsce innych**.
- Wysyłając wiadomości lub e-maile, **przedstaw się imieniem i nazwiskiem**; starajcie się wpisać temat w nagłówku; wysyłajcie wiadomości wyłącznie do osób zainteresowanych.
- Prawidłowo używajcie **emotikonów i**

akronimów w treści wiadomości.

- Starannie **dobierajcie słowa** i dbajcie o właściwy język.
- Nie przeklinajcie i nie zachowujcie się sarkastycznie, jeśli nie macie pewności, że danej osobie to nie przeszkadza.
- Jeśli widzicie nieprawidłowości, **działajcie jako aktywne osoby postronne** na rzecz

ĆWICZENIE NR 2

Instrukcje

Przeczytajcie opis przypadku i porady w zakresie zmiany i zapobiegania zachowań stanowiących cybernękane. Zastanówcie się i odpowiedzcie na poniższe pytania:

Wstęp

Alex to dwunastolatek, który przeniósł się do innego miasta, aby rozpocząć studia, w nadziei, że zyska wreszcie swobodę ekspresji. Po raz pierwszy korzysta z aplikacji randkowej. Ma ogromną nadzieję, że uda mu się kogoś spotkać. Niebawem Alex otrzymuje pierwszą wiadomość i zaczyna odpowiadać. W trakcie rozmowy, Alex zostaje poproszony o przesłanie zdjęcia swojego ciała. Decyduje się je wysłać, ale wtedy odpowiedzi ustają. Następnego dnia na uczelni Alex zauważa, że inni śmieją się z niego i wytykają go palcami. Zmieszany, nie rozumiejąc, co się dzieje, biegnie do łazienki. Ku jego zdziwieniu, zdjęcie, które wczoraj wysłał, wisi teraz na ścianie łazienki. Zostało wyedytowane i opatrzone biegnącym w poprzek napisem "Alex to pedał". Nie wie, co zrobić!

- Jak zachowalibyście się na miejscu Alexa?
- Co zrobilibyście, widząc zdjęcie w łazience?
- Czy kiedykolwiek doświadczyliście lub byliście świadkami prześladowania psychicznego?
- Co zrobiliście?

Poniżej podaliśmy szereg wskazówek, które mogą pomóc Wam zmieniać lub wyeliminować zachowania niepożądane w każdej sytuacji:

- Zastanówcie się, zanim powiecie coś, co mogłoby wyrządzić komuś krzywdę.
- Porozmawiajcie z osobą, której ufacie. Być może pomoże Wam ona stać się miłszym dla innych.
- Szanujcie innych ludzi, pamiętając, że każdy jest inny. Nie lepszy, ani gorszy. Po prostu inny.
- Jeśli sądzicie, że dopuściliście się wobec kogoś cybernękania, pierwszym krokiem są przeprosiny, następnie należy usunąć treści związane z tym incydentem. Dzięki temu wszyscy poczują się lepiej.
- **Weźcie na siebie odpowiedzialność i wykaż się empatią.** Traktujcie innych tak samo, jak chcesz być traktowany.
- W przypadku sprzeczki lub konfliktu z kimkolwiek, zastanówcie się zanim opublikujecie obraźliwe treści online. Dużo mądrzej jest zatrzymać się na chwilę, zanim zrobicie coś, czego będziecie żałować lub wyrządzą komuś krzywdę.
- Pamiętajcie, że zawsze możecie zmienić swoje zachowanie.
- Nie odpowiadajcie na wiadomości stanowiące cybernękane ani nie przesyłajcie ich dalej.
- Rejestrujcie dowody cybernękania. Zapisujcie daty, godziny i opisy przypadków, w których doszło do cybernękania. Zapisujcie i drukujcie zrzuty ekranów, wiadomości e-mail i SMS. Korzystajcie z

tych danych w celu zgłaszania operatorom witryn internetowych i sieci komórkowych incydentów cybernękania.

- **Blokujcie** osoby, które dopuszczają się cybernękania.

Pytania

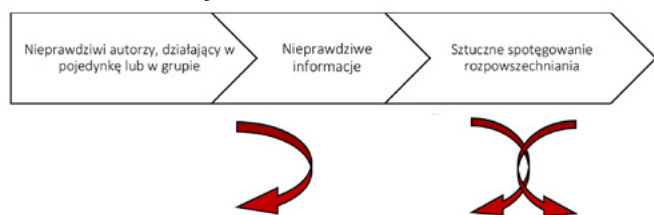
- Jak sądzicie, w jaki sposób media społecznościowe i Internet determinują zachowania dyskryminujące i przemocowe i wpływają na nie?
- Czy sądzicie, że zachowania wywołujące z fobii wobec osób LGBTIQ+ istnieją i ulegają nasileniu w mediach społecznościowych i przestrzeni online? Czy możecie rozwinąć tę odpowiedź?

4.4. Dowody i kompromis społeczny w komunikacji: interweniowanie w erze dezinformacji

Większość dyskursu na temat „dezinformacji” dotyczy trzech pojęć: wprowadzania w błąd, dezinformacji i niegodziwych informacji. Istotne jest wprowadzenie rozróżnienia pomiędzy informacjami prawdziwymi a fałszywymi oraz informacjami, które są tworzone, produkowane lub rozpowszechniane przez osoby, które chcą wyrządzić innym krzywdę od tych, które nie spełniają tych kryteriów. Niegodziwe informacje (mal-information) są osadzone w rzeczywistości, informacje mylne i dezinformacja to zasadniczo informacje nieprawdziwe. Motywacja stojąca za udostępnianiem treści, jak i osoby, które je rozpowszechniają, są bardzo zróżnicowane. Mylna informacja jest niekiedy określana mianem „uczciwej pomyłki” przykładowo, gdy artykuł napisany przez media zasadniczo cieszące się dobrą reputacją zawiera błąd, który zaczyna rozprzestrzeniać się w sposób organiczny. **Dezinformacja z kolei jest umyślnie zniekształcona i rozpowszechniana taktycznie;** jej celem jest wywołanie zamieszania lub skłonienie odbiorców, by uwierzyli w kłamstwo.

W analizowanym tu przypadku, gdy mówimy o dezinformacji dotyczącej danego celu, społeczności LGBTIQ+, mówimy o **czystej dezinformacji, która często jest wdrożeniem kampanii propagandy politycznej, której celem jest oczernianie ludzi ze względu na ich tożsamość oraz orientację seksualną**. Działania takie mają skutki dwutorowe, z jednej strony wywołują izolację ofiar i ich bezstronność; z drugiej, podsycają nienawiść. Jak już napisano wcześniej, mowa nienawiści nabiera o wiele potężniejszego wydźwięku w świecie cyfrowej rzeczywistości. Rozmawialiśmy już o reakcjach łańcuchowych, które sprawiają, że dezinformacja potęguje efekt mowy nienawiści, a cyfryzacja nasila rozpowszechnianie nienawiści online. Następująca ilustracja może przyczynić się do lepszego zrozumienia procesu:

Dezinformacja

Mowa nienawiści online

Postać 8 - Kampanie dezinformacji i mowa nienawiści komunikatów (ludzie). Źródło: https://www.ifes.org/sites/default/files/2019_ifes_disinformation_campaigns_and_hate_speech_briefing_paper.pdf

Kto za tym stoi: sprawcami kampanii dezinformacji mogą być poszczególne osoby, zmotywowane daną ideologią, ale także skoordynowane jednostki, których celem jest ograniczenie uczestnictwa politycznego, stworzenie zamieszania oraz osłabienie zaufania do rozpowszechnianych treści.

Nieautentyczne treści: tworzenie treści, których celem jest wprowadzanie opinii publicznej w błąd i umocnienie już istniejącej narracji. Wiadomości tego rodzaju są tworzone tak, aby zapewnić im maksymalną widoczność, i obliczone na wywieranie wpływu na uprzedzenia poznawcze osób, które je otrzymują.

Co robić kilka trybów rozpowszechniania:

za opłatą oraz za pośrednictwem sieci skoordynowanych kont w mediach społecznościowych, nieprawdziwe informacje są przesyłane w celu zalania nimi przestrzeni informacyjnej. W miarę, jak treści te nabierają pozorów wiarygodności poprzez wysoki poziom zaangażowania, użytkownicy coraz częściej je udostępniają.

Kim są interpretatorzy: sztuczne spotęgowanie może wywołać wrażenie, że mowa nienawiści jest bardziej rozpowszechniona, co ośmiela osoby, które zwykle pozostają bierne.

Jakie są ryzyka: ryzyka ulegają powieleniu w miarę jak zdolność obywateli do odróżnienia prawdziwej narracji od fałszywej zanika i dochodzi do zachwiania równowagi.

W ramach tego schematu można wytłumaczyć, w jaki sposób dezinformacja wpasowuje się w życie pokolenia mowy nienawiści online i może spotęgować jej wpływ. Ci, którzy generują mowę nienawiści, robią to z przekonania, że ich idee są lepsze od innych. Z chwilą uruchomienia tego mechanizmu, media masowe umożliwiają dotarcie przekazu nienawiści do jak największej liczby ludzi, którzy internalizują go jako własny. Dotychczasowe badania wskazują, że efektem mowy nienawiści jest izolacja grupy i ekspozycja ofiar na akty przemocy fizycznej/psychicznej.

Z jednej strony, dezinformacja przynosi niebezpieczeństwo mowy nienawiści, a wykorzystując te same środki rozpowszechniania, może trafić do większej liczby odbiorców. Z drugiej strony, osoby, które interpretują przekaz, dosłownie bombardowane mnóstwem informacji w mediach społecznościowych, tracą zdolność odróżnienia prawdziwych informacji od fałszywych. Ryzyko jest ogromne, ponieważ, jak wspomniano, oprócz **kategoryzowania i izolowania grup, istnieje także ryzyko zbiorowego przekazu informacji**

tak niewłaściwych, że może to stwarzać nawet zagrożenie dla życia.

Poniższy przykład sprzyja zrozumieniu, w jaki sposób fałszywe informacje mogą zagrozić życiu; według artykułu opublikowanego przez National Health Service (NHS), w Wielkiej Brytanii przez wiele lat istniało rozpowszechnione, fałszywe przekonanie, że lesbijki nie chorują na raka szyjki macicy. Ponieważ uprawiają seks z innymi kobietami, nie trzeba przeprowadzać im badań kontrolnych w celu wykluczenia tej możliwości, jakkolwiek wirus, który powoduje raka szyjki macicy jest przenoszony poprzez różnorodną aktywność płciową. Ten przykład fałszywej informacji pozwala nam uświadomić sobie, jak niebezpieczna może być dezinformacja nie tylko w sferze emocjonalnej, lecz także jako zagrożenie życia ludzkiego.

Istnieją różne rodzaje wprowadzających w błąd informacji. Ta infografika, stworzona przez **EAVI Media Literacy for Citizenship**, przedstawia 10 najczęściej spotykanych typów dezinformacji i wskazuje, jak je rozpoznać:

Postać 9 - Poza dezinformacją: 10 rodzajów wiadomości wprowadzających w błąd. Źródło: <https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>.

Istnieją także inne przykłady dezinformacji dotyczącej społeczności LGBTQI+. Rysunek (Rys. 5) przedstawia post udostępniony tysiące razy w sieci, o jednoznacznym, lecz fałszywym nagłówku: "Impreza gejowska we Włoszech na kilka tygodni

przed wybuchem COVID-19." Zdjęcie przedstawia karnawał w Brazylii w lutym 2018 r., na dwa lata przed pierwszym potwierdzonym przypadkiem COVID-19 we Włoszech w roku 2020. Ta forma dezinformacji ma na celu usprawiedliwianie i zwiększanie obaw przed homoseksualistami, powielając stereotyp, według którego są one nieodpowiedzialne i przyczyniają się do rozprzestrzeniania COVID-19.

Postać 10 - Przykład fałszywej wiadomości rozpowszechnianej na Facebooku

Inny przykład, dotyczący propagandy dyskryminującej, pochodzi z Polski, gdzie kierownictwo samorządów lokalnych otrzymało instrukcje, aby nie sprzyjać wprowadzaniu polityki gwarantującej poszanowanie dla społeczności LGBTQI+ poprzez przyznawanie jej praw. Celem było zablokowanie funduszy organizacji na rzecz promocji prawa do równości.

Samorządy w jednej trzeciej obszarze Polski przyjęły uchwały "przeciwko propagandzie LGBTQI+" lub "prorodzinne", dyskryminujące wobec osób

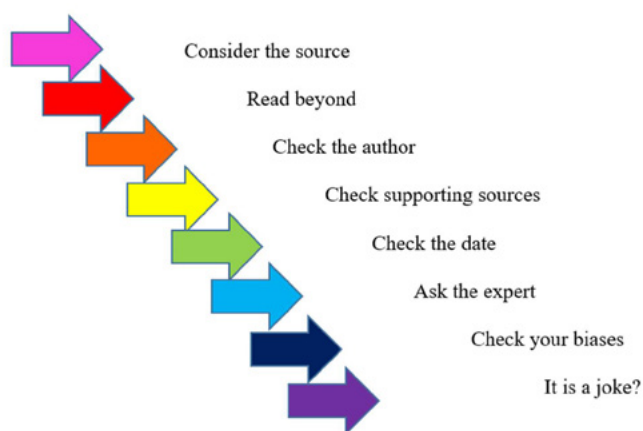

Postać 11 - Znak wskazujący strefę wolną od LGBT w Polsce

LGBTIQ+. Wiele samorządów i rad miasta przyjęło dyskryminujące uchwały, tworzące tak zwane "strefy wolne od LGBT". Komisja Europejska na czele z przewodniczącą Ursulą von der Leyen wyraziła już stanowisko, że "strefy wolne od LGBTIQ+ to strefy wolne od humanitaryzmu i nie ma na nie miejsca w naszej Unii".

W jaki sposób chronić się przed dezinformacją?

Najlepszym sposobem unikania mistyfikacji na podstawie dezinformacji jest nauka korzystania z mediów społecznościowych, aby odróżnić prawdziwe informacje od fałszywych.

Postać 12 - Cosa fare per evitare la disinformazione

Pamiętaj:

Dowiedz się więcej o rankingu wyszukiwania

Kiedy poszukujemy informacji, często korzystamy z wyszukiwarek, a ilość informacji zwrotnych jest zawsze ogromna. Często jednak nie sprawdzamy linków, które pojawiają się poza pierwszą stroną wyników wyszukiwania, a większość ludzi nie dochodzi nigdy dalej niż do drugiego linku na pierwszej stronie. Naraża nas to na otrzymywanie i przyjmowanie informacji wprowadzających w błąd lub nawet fałszywych.

Poznanie sposobu, w jaki tworzone są rankingi stron internetowych, może przynajmniej wskazać użytkownikom, na co zwracać uwagę. W tym sensie, bardzo istotne jest uzyskanie wiedzy, że ranking tworzony jest za pomocą słów kluczowych, tytułów i nagłówków, metaopisów, obrazów, a także innych

czynników uzależnionych od właściwości danej wyszukiwarki, które mogą być objęte kontraktami, przywilejami oraz prawami własności.

Przeczytaj, zanim udostępnisz

Nagłówki mają przyciągać uwagę i są często konstruowane w taki sposób, aby prowokować silne reakcje.

Udostępnianie linków bez analizy ich historii może przyczynić się do szerzenia dezinformacji. Należy przeczytać treść linku przed jego udostępnieniem.

Traktuj krytycznie bezpłatne portale "wiadomości" Nigdy nie trać krytycznego podejścia!

Internet sprawił, że każdy może zostać wydawcą. Jakkolwiek przyniosło nam to wiele wspaniałych efektów, zarazem stworzyło środowisko, w którym dezinformacja jest realnym i trwałym problemem.

Należy jednak pamiętać, że mamy możliwość weryfikowania wszelkich informacji budzących podejrzenie.

Należy to robić!

Zawsze zapoznawaj się z różnymi źródłami

Sprawdź, co różne źródła mówią na temat tego samego problemu. Obecnie trudno nie zauważyć, że nawet najstarsze źródła informacji przestały być obiektywne, jednak zapoznając się z licznymi źródłami, łatwiej podjąć decyzję, co jest faktem, a co dezinformacją.

Sprawdzanie faktów

Rośnie liczba stron internetowych, zajmujących się weryfikacją faktów sprawdzaniem, czy dana wiadomość, nagłówek czy podpis jest prawdziwy, czy też fałszywy. Zamiast przekazywać fałszywe informacje, najlepiej sprawdzić na takiej stronie, czy dana wiadomość została zweryfikowana i z jakim rezultatem.

ĆWICZENIE NR 1

Instrukcje

Po przerobieniu materiałów z ostatnich podpunktów, obejrzyj TEDxTalk z University of Nevada z udziałem Sharyl Attkinson z roku 2018. Obejrzyj film uważnie, przemyślcie go i odpowiedzcie na piśmie na poniższe pytania:

Pytania

■ W jaki sposób zetknęliście się ostatnio ze zjawiskiem dezinformacji?

■ Jak dawno pojawiła się fałszywa informacja lub od jak dawna jest rozpowszechniana? Czy możecie rozwinąć tę odpowiedź?

■ W jaki sposób, Waszym zdaniem, ta dezinformacja wpływa na zbiorową pamięć o istotnych faktach?

■ Po zapoznaniu się z dostarczonymi materiałami na temat dezinformacji i mediów społecznościowych, odpowiedzcie, jak zjawisko to przyczynia się do strukturalnych form nienawiści i dezinformacji?

■ Czy kiedykolwiek zdarzyło Wam się zetknąć z dezinformacją o treści wskazującej na fobię wobec osób LGBTQI+? Czy możecie podać przykłady?

Dostęp do filmu:

https://www.youtube.com/watch?v=UQcClzj9_s

Powiązane linki:

■ <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/types-of-gender-based-violence>

■ <https://rm.coe.int/information-disorder-report-november-2017/1680764666>

■ https://www.ifes.org/sites/default/files/2019_ifes_disinformation_campaigns_and_hate_speech_briefing_paper.pdf

■ <https://www.england.nhs.uk/2019/06/fake-news-putting-50000-lesbian-gay-and-bisexual-women-at-risk-of-cancer/>

■ <https://factcheck.afp.com/video-shows-brazil-carnival-2018-not-party-italy>

■ <https://www.dw.com/en/how-the-eu-can-stop-polands-lgbt-free-zones/a-55042896https://opentextbc.ca/socialpsychology/chapter/social-categorization-and-stereotyping/>

■ <https://www.gale.info/doc/unesco/INT-2016-UNESCO-OutInTheOpen.pdf>

■ <https://www.unil.ch/help/en/home/menuinst/Etudiant%20b7e%20b7s/Psychological%20harassment.html>

■ <https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/how-to-report>

■ <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/hate-speech#:~:text=According%20to%20the%20Committee%20of,speech%20has%20been%20brought%20about>

■ [https://rm.coe.int/information-disorder-report-november-2017/1680764666?ct=t\(\)](https://rm.coe.int/information-disorder-report-november-2017/1680764666?ct=t())

■ https://www.linc.ie/wp-content/uploads/2019/08/Towards-Anti-Cyberbullying_LGBT.pdf

■ <https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/how-to-report>

■ <https://www.journals.ala.org/index.php/ltr/issue/viewFile/662/423>

Bibliografia

■ Bird, S (2003). The audience in everyday life: living in a media world. Routledge, New York.

■ Steiner, L., Fejes, F., Petrich, K. (1993). Invisibility, homophobia and heterosexism: Les-

bians, gays and the media. *Critical Studies in Mass Communication*. 10 (4), 395–422.
doi:10.1080/15295039309366878

■ Harari Y. N. (2018). *21 Lessons for the 21st Century*. London. Penguin Book.

■ Gross, L. (2001). *Up From Invisibility: Lesbians, Gay men, And The Media in America*,. Columbia. University Press.

■ Madrid, A., Joanpere, M., de Botton, L., Campdepadrós, R. (2020). Media Manipulation Against Social Justice Researchers: Second-Order Sexual Harassment. *Qualitative Inquiry*, 26 (8 9), 983-988. <https://doi.org/10.1177/1077800420938853>

■ O' Regan, C. (2018). Hate speech regulation on social media: An intractable contemporary challenge. *Current Legal Problems*, 71, 403-429. Retrieved from <https://researchoutreach.org/articles/hate-speech-regulation-social-media-intractable-contemporary-challenge/>

■ UNESCO. (2015). *Countering Online Hate Speech*. París. UNESCO.

SEKCJA 5.

Wyzwania związane z zapobieganiem i reagowaniem na przemoc wobec społeczności LGBTIQ+ na wyższych uczelniach

5.1. Struktura Dyrektyw w kontekście celów Komisji Europejskiej

Od roku 1999, Komisja Europejska (KE) wprowadza szereg polityk i dyrektyw dotyczących praw osób LGBTIQ+. Po pierwsze, w sekcji tej przedstawimy krótkie podsumowanie najistotniejszych etapów działania KE i instytucji europejskich w sprawach LGBTIQ+. Po drugie, zajmiemy się analizą sposobu odpowiadania na wyzwania w ciągu ostatnich 5 lat i strategii opracowanej na kolejnych 5 lat, do roku 2025.

Jak wskazuje **postać 13-kształtowanie polityki przez Komisję Europejską**, KE podjęła zróżnicowane kroki w związku z prawami osób LGBTIQ+ i zwalczaniem przemocy w stosunku do tej społeczności. W roku 1999, Traktat z Amsterdamu wyznaczył precedens w kontekście europejskim, odnosząc się do problemu przemocy i dyskryminacji m.in.

ze względu na orientację seksualną. Na pierwszym etapie wskazania i potępienia tej formy przemocy utworzono ramy dla Dyrektywy 2000/78/WE zatwierdzonej w roku 2000 w sprawie zwalczania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną w obszarze zatrudnienia i pracy zawodowej. Jako że na tym etapie walka przeciwko fobii osób LGBTIQ+ nie objęła wielu innych zagadnień, w roku 2008, we wniosku (COM(2008)426 wersja ostateczna) zaproponowano uchwalenie Dyrektywy gwarantującej równe traktowanie osób bez względu na ich orientację seksualną i inne względy, jakkolwiek nie została ona jeszcze zatwierdzona. UE kontynuowała prace w roku 2010 poprzez utworzenie platformy wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, znanej jako Unijna Platforma Różnorodności. W roku 2015 KE określiła Listę Działań we wszystkich istotnych obszarach, które należy brać pod uwagę w kontekście

zagadnień LGBTIQ+. Wreszcie, w roku 2020, KE zaprezentowała pierwszą w historii unijną Strategię Równości LGBTIQ+, której celem jest położenie kresu przemocy i dyskryminacji wobec społeczności LGBTIQ+ za pomocą następujących filarów: walka z dyskryminacją, zapewnienie bezpieczeństwa i budowanie inkluzywnych społeczeństw.

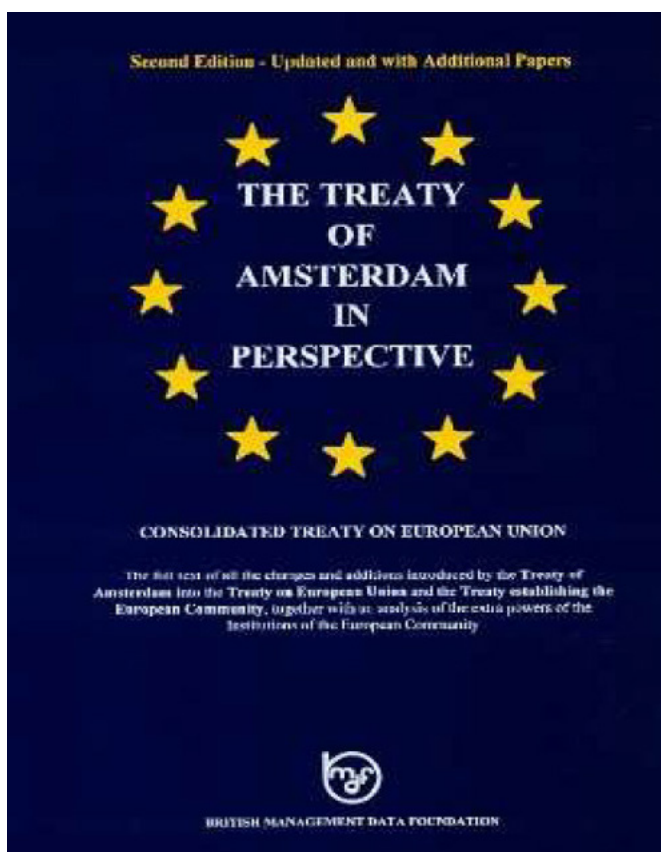
Postać 13 - Kształtowanie polityki przez Komisję Europejską

LGBTIQ+ w Europie krok po kroku

1999 - Traktat z Amsterdamu

Od roku 1999, Unia Europejska wskazała określone organy uprawnione do **działania w przypadkach dyskryminacji ze względu na orientację seksualną**. Od tego czasu w prawie unijnym pojawiły się środki, zapewniające ochronę sądową i społeczną osobom dyskryminowanym lub ofiarom przemocy ze względu na orientację seksualną.

UE miała po raz pierwszy możliwość interweniować i podjąć niezbędne środki w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub wierzenia, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Postać 14 - Traktat z Amsterdamu w perspektywie

2000 - Dyrektywa 2000/78/WE

Od roku 2000, dyskryminacja ze względu m.in. na orientację seksualną w obszarze zatrudnienia i pracy zawodowej jest zakazana na mocy Dyrektywy 2000/78/WE. Oznacza to, że w Unii Europejskiej:

■ Ludzie są chronieni przez prawo, jeśli, na przykład, **sądzą, że zostali potraktowani sprawiedliwie**

podczas szukania pracy ze względu na orientację seksualną.

■ Każdy jest chroniony przez prawo, jeśli, przykładowo, **w środowisku pracy jego koledzy dyskryminują współpracowników** np. poprzez przezywanie lub żarty z ich orientacji seksualnej.

■ Ludzie są chronieni przez prawo, jeśli, przykładowo, ich **szef odmówi im awansu** lub szkolenia ze względu na ich orientację seksualną.

Ta nowa podstawa prawnego zwalczania dyskryminacji i przemocy ze względu na orientację seksualną w miejscu zatrudnienia oraz w pracy zawodowej jest istotnym precedensem w kontekście europejskim. Pierwsza dyrektywa w sprawie dyskryminacji ze względu na orientację seksualną miała znaczący wpływ na walkę z niezwykle mało widoczną formą dyskryminacji i przemocy, która ma miejsce w obszarze ogromnie istotnym dla jakości życia i przyszłych perspektyw ludzi, czyli rozwoju zawodowego i równych szans w miejscu pracy.

2003 - Dyrektywa 2000/78/WE wdrożenie do prawa krajowego

Po przyjęciu dyrektywy w roku 2000 przez Radę UE i Parlament Europejski nastąpiła jej transpozycja do prawa krajowego państw członkowskich. Państwa członkowskie UE (Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Portugalia, Hiszpania, Szwecja, Wielka Brytania) przyjęły odpowiednie prawo z dniem 2 grudnia 2003 r. Cypr, Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Słowenia, Słowacja zrobiły to 1 maja 2004 r., natomiast Rumunia i Bułgaria przyjęły dyrektywę z dniem 1 stycznia 2007 r.

2008 - COM(2008)426 wersja ostateczna

W roku 2008, KE opublikowała wniosek o wprowadzenie dyrektywy w sprawie wdrożenia zasady równego traktowania bez względu na religię lub wierzenia, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w celu wyeliminowania

wszelkich form dyskryminacji w Unii Europejskiej. Dyrektywa definiuje równe traktowanie jako brak bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu. Dyrektywa wprowadza po raz pierwszy ramy dla różnych form dyskryminacji i przemocy, aby zapewnić równe traktowanie wszystkich w następujący sposób:

■ Po pierwsze, wprowadza pojęcie dyskryminacji bezpośredniej jako formy nierównego traktowania osób, które są traktowane mniej przychylnie od innych z w/w względów.

■ Po drugie, zdefiniowano dyskryminację pośrednią, występującą, gdy w sytuacji pozornie neutralnego przepisu, kryterium lub praktyki, dana osoba jest traktowana gorzej od innej ze względu na jej religię lub wierzenia, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

■ Po trzecie, prześladowanie uznano za formę przemocy, która narusza godność człowieka i tworzy wrogie środowisko poprzez zastraszanie, upokarzanie lub obrażanie.

Celem dyrektywy jest wdrożenie zakazu dyskryminacji wszystkich mieszkańców Unii Europejskiej, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony społecznej (w tym z opieką socjalną i zdrowotną), włączenia społecznego i edukacji.

Strategia ta została wdrożona w różnych krajach UE poprzez utworzenie organów ds. równości. Mogą one funkcjonować w ramach agencji krajowych, a ich celem jest obrona praw człowieka i ochrona praw jednostki.

2010 - Unijna Platforma Różnorodności

Unijna Platforma Różnorodności została utworzona w roku 2010 z inicjatywy oraz z finansowaniem Komisji Europejskiej. Platforma stwarza przestrzeń dla utworzonych Europejskich Kart Różnorodności (obecnie 26) dla potrzeb wymiany doświadczeń i dobrych praktyk poprzez spotkania w ramach Platformy, seminaria ekspertów i coroczne fora wysokiego szczebla.

Karty Różnorodności zachęcają organizacje (NGO, urzędy, firmy prywatne) do rozwijania i wdrażania polityki różnorodności i inkluzywności. Podpisując kartę, organizacja dobrowolnie zobowiązuje się do promowania różnorodności i równych szans w miejscu pracy, bez względu na takie czynniki, jak wiek, niepełnosprawność, płeć, rasa lub pochodzenie etniczne, religia czy orientacja seksualna. Podpisanie Karty Różnorodności zapewnia np. dostęp do sieci partnerów, publikacji oraz narzędzi pomocniczych do analizy porównawczej, pomiaru i monitorowania. Za pośrednictwem Platformy sygnatariusze mogli spotykać się regularnie, wymieniać doświadczenia i wspólnie opracowywać narzędzia i praktyki.

2015 - Lista Działań

W roku 2015 opracowano Listę Działań w celu zwiększania praw i ochrony prawnej osób LGBTIQ+ w różnych kluczowych obszarach kompetencji UE. Celem nowej strategii było zapewnienie równego traktowania wszystkich osób LGBTIQ+ i ich rodzin poprzez proponowanie dobrych praktyk i ich wdrażania w ramach mechanizmów podejmowania decyzji przez organy ds. równości, funkcji doradczych, jak i propagowania dalszych działań w państwach członkowskich UE. Jako, że większość państw członkowskich UE w niewystarczającym stopniu zna mechanizmy wdrażania przepisów,

zarekomendowano dodatkowe szkolenia dla władz szczebla krajowego w celu poprawy wdrażania Działań. Jedną z najbardziej widocznych zmian, jakie wdrożono, była zmiana związana z przepisami dotyczącymi własności par międzynarodowych, małżeństw i zarejestrowanych związków partnerskich, które stały się neutralne płciowo i uwzględniły pary tej samej płci. Nowe przepisy zostały przyjęte przez niemal wszystkie państwa członkowskie w roku 2019.

Celem tej strategii było również monitorowanie i wdrażanie istniejących praw osób LGBTIQ+ i ich rodzin zgodnie z prawem unijnym. W tym znaczeniu, opracowanie Dyrektywy w sprawie praw ofiar obejmuje ogólne zasady uwzględniania wszystkich ofiar i traktowania ich z szacunkiem, wrażliwością, w sposób profesjonalny i pozbawiony dyskryminacji. Jako, że osoby LGBTIQ+ są szczególnie bezbronni w przypadku, gdy padają ofiarą przestępstw, położono szczególny nacisk na analizę ich potrzeb, szybką i indywidualną ocenę potrzeb w zakresie szczególnej ochrony. Działanie to wpływa także na sposób formułowania pojęcia 'członków rodziny' w prawie krajowym poprzez włączenie par tej samej płci; w tym celu, dyrektywa wymaga uznania prawa do wsparcia i ochrony związków jedнопłciowych jak również nieformalnych.

Rozpowszechnianie informacji i dotarcie do całego społeczeństwa to kolejny kluczowy obszar włączenia społeczności LGBTIQ+ i zapobiegania jej dyskryminacji przez UE. UE stworzyła szereg różnych narzędzi wdrażania tych założeń, kładąc nacisk na istotność wspierania i popularyzowania różnorodności oraz perspektywy pozbawionej dyskryminacji. Aby wywrzeć jak największy wpływ w zakresie zapobiegania dyskryminacji i promowania praw osób LGBTIQ+ w UE, wprowadza się szereg obszarów objętych promocją w celu wspierania kluczowych działaczy i przedstawicieli odpowiedzialnych za tę transformację. Przypadki przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści są celem polityki UE, która ukierunkowana jest

na zwalczanie różnych form dyskryminacji i nienawiści, takich jak rasizm, ksenofobia i inne formy nietolerancji. W tym celu, Komisja Europejska działa na rzecz propagowania działań władz krajowych i firm prywatnych na rzecz skutecznego reagowania na te wirtualne formy nietolerancji, włącznie z nietolerancją na tle orientacji seksualnej, tożsamości i ekspresji płci.

Wreszcie, UE połączyła wszystkie wymienione już obszary działań z planami gromadzenia danych i promowania aktywności badawczej w celu wywierania wpływu na decydentów kształtujących politykę w kontekście wyzwań stojących przed środowiskiem LGBTQI+. Najbardziej znane praktyki wynikające z tego planu przedstawiono poniżej:

■ **Eurobarometr:** To szereg badań, których celem jest monitorowanie ewolucji opinii publicznej we wszystkich państwach członkowskich. Mają one ocenić poziom świadomości obywateli UE i ich wsparcia dla działań unijnych. Dnia 23 września 2019 r., podczas konferencji “Promowanie równości LGBTI w UE: od roku 2020 i dalej”, Komisja zaprezentowała wyniki badania specjalnego Eurobarometr “Dyskryminacja w UE”.

■ **Badanie FRA LGBTI:** Jest to projekt przeprowadzania corocznych badań w zakresie dyskryminacji i wiktymizacji osób LGBTI w całej UE.

■ **Osoby transpłciowe w UE:** W roku 2019, Komisja zarządziła sporządzenie analizy na temat sytuacji osób transpłciowych w UE¹⁸. Badanie było skoncentrowane na sytuacji demograficznej oraz społeczno-ekonomicznej osób transpłciowych w UE oraz na środkach i praktykach polityki inkluzji pod względem płci.

2020 - Strategia równości LGBTQI+

Pierwsza w historii strategia LGBTQI+ zaprezentowana przez Komisję bazuje na kluczowych działaniach i celach na kolejnych pięć lat, skoncentrowanych wokół czterech filarów. Strategia ta przewiduje **wzmocnienie roli**

organów ds. równości, zapewnia prawidłowe wdrażanie zasad równości płci w zakresie korekty płci, obejmując wszystkie sfery życia, i zwalcza wszelkie formy dyskryminacji, prześladowania i stereotypizacji poprzez tworzenie polityki i wymianę dobrych praktyk.

Zgodnie z filarami tej Strategii LGBTQI+ zaprezentujemy cztery osie, umożliwiające zrozumienie sposobu, w jaki UE ma zamiar reagować i przekształcać społeczności europejskie dla celów obrony praw człowieka, ochrony i wspierania osób LGBTQI+:

■ **Walka z dyskryminacją:** Jej celem jest zapewnienie ochrony prawnej przed dyskryminacją, co jest kluczem w działaniach na rzecz równości LGBTQI+. W tym celu, w roku 2022 opublikowany zostanie raport z wdrażania dyrektywy w sprawie równości w zatrudnieniu, a następnie Komisja wprowadzi nowe ustawodawstwo w zakresie umacniania roli organów ds. równości. Komisja ustanowi również ramy regulacyjne ukierunkowane szczegółowo na ryzyko występowania uprzedzeń i dyskryminacji w systemach sztucznej inteligencji (AI).

■ **Zapewnienie bezpieczeństwa:** Osoby LGBTQI+ w nieproporcjonalnym stopniu padają ofiarą przestępstw z nienawiści, mowy nienawiści oraz przemocy, a fakt, że przestępstwa z nienawiści nie są w wystarczającym stopniu zgłaszane stanowi poważny problem. Aby zharmonizować ochronę przed przestępstwami z nienawiści wobec osób LGBTQI+ oraz mowy nienawiści, w roku 2021 Komisja przedstawi inicjatywę rozszerzenia katalogu przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści, także w przypadkach, gdy są one kierowane do osób LGBTQI+. Dodatkowo, Komisja stworzy możliwości finansowania inicjatyw zwalczania przestępstw z nienawiści, mowy nienawiści i przemocy wobec osób LGBTQI+.

■ **Ochrona praw tęczy rodzin:** ze względu na zróżnicowanie krajowych systemów prawnych w państwach członkowskich, więzi rodzinne

nie zawsze są uznawane przy przekraczaniu wewnętrznych granic UE przez tęczę rodziny. Komisja zdecydowała o podjęciu inicjatywy ustawodawczej w zakresie wzajemnego uznawania rodzicielstwa w celu przyczynienia się od analizy możliwych środków wsparcia wzajemnego uznawania jedнопłciowych związków partnerskich pomiędzy państwami członkowskimi.

■ **Równość LGBTIQ+ na całym świecie:** biorąc pod uwagę niezwykle trudną sytuację społeczności LGBTIQ+ w różnych częściach świata, KE będzie działać na rzecz ich ochrony i obrony ich praw. Cel ten będzie realizowany poprzez maksymalizowanie wpływu i wsparcia UE za pomocą wszelkich dostępnych narzędzi i zasobów. UE będzie prowadzić dialog polityczny z poszczególnymi krajami w zakresie dyskryminacyjnych przepisów prawa, polityki i praktyk, które wpływają na osoby LGBTIQ+.

Polityka w obszarze szkolnictwa wyższego dotycząca dyskryminacji

Unia Europejska angażuje się w szereg inicjatyw realizowanych w całej UE i wprowadziła zmiany w sieci propagowania równości płci i włączenia wszystkich studentów do systemu edukacji. Najistotniejsze strategie zwalczania dyskryminacji na uczelniach wyższych, opracowane przez Unię Europejską, opisano poniżej:

■ Dzięki strukturze Semestr Europejski, KE jest w stanie monitorować wszelkie wyzwania, przed którymi stoją uczelnie wyższe.

■ Biorąc pod uwagę nowe inicjatywy UE w zakresie wyższych uczelni, w ramach nowego planu UE, wyodrębniliśmy szereg strategii integracji kwestii włączenia i równości płci w obszarze programu Erasmus + i związanych z nim partnerstw strategicznych.

■ Aby wygenerować dane dotyczące wymiaru społecznego, KE wzięła także udział w projekcie Euro student. Celem tego projektu jest zmapowanie

systemów przyjmowania na studia na wyniki w systemie szkolnictwa wyższego, jak również polityk i strategii krajowych w zakresie szkół średnich i autonomii wyższych uczelni.

■ Wdrożenie pogłębionych analiz studiów przypadku studentów z ośmiu krajów uczestniczących w projekcie zapewniło wsparcie w procesie weryfikacji oraz formułowania rekomendacji dla szkół i uczelni wyższych, które mają wzmocnić sieci powiązań oraz zwiększyć ich dostępność dla studentów.

■ W kwietniu 2019 r. przeprowadzono program szkolenia rówieśniczego w zakresie włączenia społecznego w państwach członkowskich UE z inicjatywy Grupy roboczej ds. szkolnictwa wyższego ET2020. W ramach działania, grupy zweryfikowały strategie krajowe i całościowe podejście w zakresie długoterminowych zobowiązań co do inkluzji w obrębie uczelni wyższych. Wnioski wskazują, że politykę uczelni wyższych należy wcielić w szersze ramy polityki przekrojowej, która umocni, rozwinie i rozszerzy powiązania wyższych uczelni z innymi instytucjami edukacyjnymi w celu poprawy inkluzji.

Aby osiągnąć wyższy poziom inkluzji w instytucjach szkolnictwa wyższego, w UE konieczne jest opracowanie polityki w oparciu o dane, jak i zainwestowanie w identyfikację grup zagrożonych i docelowych, a następnie monitorowanie efektów wprowadzonej polityki inkluzyjnej. Dodatkowo przewiduje się szkolenia pracowników wyższych uczelni w zakresie inkluzji, aby poprawić i lepiej dostosować praktyki z zakresu nauczania i uczenia się do potrzeb studentów bezbronnych i znajdujących się w gorszej sytuacji, aby osiągnąć realne efekty w środowisku uniwersyteckim.

Stół 3 – Główne obszary działalności z zakresu włączenia LGBTIQ+ na uczelniach wyższych określa główne obszary robocze dotyczące włączenia LGBT+ na uczelniach wyższych, nad którymi pracują obecnie państwa członkowskie UE:

Stół 3 – Główne obszary działalności z zakresu włączania LGBTIQ+ na uczelniach wyższych

ĆWICZENIE NR 1

Instrukcje

W świetle najnowszych zmian wdrażanych przez KE i Parlament Europejski w związku z zagadnieniami LGBTIQ+, opracowano strategię na lata 2020-2025. Zapoznajcie się z materiałem i odpowiedzcie na poniższe pytania.

Pytania

■ Biorąc pod uwagę opisane tu skuteczne praktyki, jakie są, Wszym zdaniem, słabe punkty inicjatyw podejmowanych przez instytucje europejskie? Jakie są ich mocne punkty? Wypełnijcie poniższą tabelę:

Słabe punkty

Mocne punkty

■ W tym zadaniu będziecie odgrywać rolę osób kształtujących politykę na Waszej uczelni lub w systemie szkolnictwa wyższego w Waszym kraju. Na podstawie etapów zrealizowanych przez KE, zaproponujcie jak najbardziej szczegółowy zestaw pięciu priorytetów na kolejne cztery lata:

1.

2.

3.

4.

5.

5.2. Przynależność na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju

Precedensy w ONZ

Jak wskazano w sekcji 1 niniejszego kursu, ONZ od dawna zwalcza systematyczną przemoc i dyskryminację i walczy o świat bardziej równy i zrównoważony. Zdefiniowanie celów zrównoważonego rozwoju, określonych w Programie 2030, poprzedziły znaczące wysiłki na rzecz zidentyfikowania, zaproponowania i rozwoju działań przez Departament Spraw Gospodarczych i Społecznych ONZ.

Już w roku 1992 w Rio de Janeiro (Brazylia), w ramach ONZ ponad 178 krajów przyjęło plan działania w zakresie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju o nazwie Program 21, którego celem jest poprawa jakości życia ludzkiego i ochrona środowiska. W roku 2000, państwa członkowskie ONZ podjęły w Nowym Jorku decyzję o określeniu minimalnych standardów zwalczania nierówności i ubóstwa do roku 2015: Milenijne Cele Rozwoju (MDG). W czasie, gdy trwały prace nad wdrażaniem MDG, w 2002 roku w RPA ONZ przyjęła Światowy Szczyt Zrównoważonego Rozwoju, w ramach którego potwierdzono potrzebę przyjęcia globalnych i lokalnych zobowiązań na rzecz eliminacji ubóstwa i ochrony środowiska. Wszystkie te cele zostały określone w treści Programu 21 oraz Deklaracji Milenijnej, w której znalazły się też nowe cele i położono większy nacisk na partnerstwa strategiczne i współpracę międzynarodową.

W roku 2012 odbyła się Konferencja ONZ w sprawie zrównoważonego rozwoju (Rio+20) w Rio de Janeiro, która doprowadziła do przyjęcia dokumentu „Przyszłość jakiej chcemy”, planu działań na rzecz wdrażania Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG). Rok później, Zgromadzenie Ogólne ONZ utworzyło złożoną z 30 członków otwartą grupę roboczą w celu opracowania propozycji SDG. W roku 2015, Zgromadzenie Ogólne rozpoczęło proces negocjacji w sprawie Programu po roku 2015 ze wszystkimi państwami członkowskimi. Negocjacje zakończyły się przyjęciem nowej propozycji planu rozwoju o nazwie Program 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jest to najnowszy plan działania na rzecz zrównoważonego rozwoju ONZ, w ramach którego utworzono 17 SDG kluczowych na rok 2015. Wielostronny proces tworzenia polityki na szczeblu międzynarodowym doprowadził do zawarcia przez państwa członkowskie ONZ najistotniejszych umów dotyczących praw, rozwoju oraz zmian klimatu:

- Ramowy program działań z Sendai w sprawie redukcji ryzyka katastrof.
- Program działań z Addis Abeby w sprawie finansowania rozwoju.
- Przekształcanie naszego świata: program 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- Porozumienie paryskie w sprawie zmiany klimatu.

Program 2015 – Milenijne Cele Rozwoju

Osiem Milenijnych Celów Rozwoju (MDG) doprowadziło do przyjęcia wspólnego planu przez niektóre kraje i wiodące instytucje ds. rozwoju, aby odpowiedzieć na wyzwania, które niszczą nasz świat i społeczeństwa. Od skrajnego ubóstwa po zakażenia HIV/AIDS i powszechny dostęp do podstawowej edukacji, program wychodzi poza wszelkie jednostkowe i krajowe działania na rzecz zrównoważonego rozwoju, przekuwając je w

globalną strategię zwalczania głównych zagrożeń dla globalnej równowagi. W niniejszej sekcji zaprezentowano MDG bezpośrednio lub pośrednio związane z przemocą wobec grup bezbronnych, takich jak LGBTIQ+.

Trzeci cel MDG koncentruje się na równości płci i umocowaniu kobiet, stawiając czoła jednemu z największych wyzwań świata: **zapewnienia tych samych, uniwersalnych praw dla wszystkich, mężczyzn i kobiet. Ma to nastąpić dzięki zmniejszeniu nierówności w dostępie do edukacji, która uznawana jest za najważniejszy czynnik w drodze do równych szans dla wszystkich.** Edukacja została zdefiniowana jako zarówno źródło dyskryminacji społeczno-kulturowej, jak i główne narzędzie transformacji i zwalczania tego globalnego problemu. Z tego powodu, strategiczny plan działania przyjęty w związku z tym MDG koncentruje się na transformacji wszystkich etapów edukacji, kreowania wpływu społecznego na wszystkich poziomach edukacji podstawowej, średniej i wyższej, jak również na rynku pracy. Poprzez wszystkie te działania, ONZ wyznacza fundament dla budowy bardziej równego i bezpieczniejszego świata, w którym wszelkie przejawy dyskryminacji płciowej znikną:

- Przemoc wobec kobiet i dziewcząt.
- Nierówność szans i sukcesów kobiet i mężczyzn na rynku pracy.
- Dyskryminacja ze względu na płeć w prawie i w praktyce.

- Nierówny podział prac wykonywanych bezpłatnie i prac domowych.
- Ograniczona kontrola kobiet nad środkami finansowymi i aktywami.
- Nierówna reprezentacja kobiet na forach publicznych i prywatnych podejmowania decyzji.

W tych obszarach działania uwzględnia się także społeczność LGBTIQ+. Istnieje szereg danych, które ilustrują nierówności w sytuacji kobiet transpłciowych na rynku pracy oraz wysoki odsetek prześladowań mężczyzn

ĆWICZENIE NR 1

Instrukcje

Po zapoznaniu się z materiałami zawartymi w powyższych podpunktach, przeczytajcie informacje podane na stronach, do których zamieszczono linki.

Pytania

Zastanówcie się i odpowiedzcie na następujące pytania:

- Czy możecie nazwać trzy prawa krajowe przyjęte zgodnie z programem ONZ?

- Czy znacie krajowy plan lub strategię wprowadzoną w Waszym kraju zgodnie z programami ONZ?

■ Jak sądzicie, dlaczego do niedawna programy międzynarodowe nie uwzględniały kwestii praw osób LGBTQI+ oraz przemocy ze względu na orientację seksualną tożsamość płciową i ekspresję płci?

homoseksualnych, jak również epizody prześladowania osób transpłciowych na tle seksualnym.

Program 2030 ONZ

Po skutecznym opracowaniu Programu 2015, państwa członkowskie ONZ sporządziły kolejny plan na rzecz pokoju i dobrobytu na świecie oraz dla ludzkości. W roku 2015 wszystkie państwa członkowskie przyjęły Program zrównoważonego rozwoju 2030, na bazie 17 celów zrównoważonego rozwoju (SDG) oraz 169 celów, które mają zostać zrealizowane do roku 2030. Program 2030 odchodzi od wąskiej definicji rozwoju, stosowanej w MDG, na rzecz wizji transformacji, skoncentrowanej na 5 P (populacja ludzi, planeta, prosperity, pokój i partnerstwo). Plan ten należy wdrożyć jak najszybciej; mają mu towarzyszyć

alternatywne strategie poprawy zdrowia, edukacji, eliminacji nierówności, wzrostu gospodarczego i radzenia sobie ze zmianami klimatu.

Kolejnym etapem transformacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej ma być walka z prześladowającymi świat plagami, m.in. ubóstwa, głodu i chorób. Wśród 17 przyjętych celów, zdrowie i promowanie równości wszystkich istot ludzkich stanowi kluczowy element Programu, w którym wszystkie cele i obszary działania koncentrują się wokół tych założeń na rzecz zrównoważonego rozwoju. Umiejscowiony centralnie SDG 3 "Zapewnić zdrowe życie i propagować dobrostan dla wszystkich bez względu na wiek" został uszczegółowiony w postaci 13 celów obejmujących szeroki zakres uwarunkowań i okoliczności, stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi w różnych częściach świata. Wszystkie te działania, mają za zadanie promowanie dobrobytu i ochrony środowiska przy jednoczesnej walce ze zmianami klimatu, z silnym ukierunkowaniem na poprawę równości w celu zaspokojenia potrzeb wszystkich istot ludzkich, tak, aby "nikt nie został w tyle".

Naszym celem jest zrozumienie podejścia ONZ do kwestii przemocy i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, tożsamość płciową i ekspresję płci w Programie 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju. W tym celu należy przyjrzeć się działaniom, które mają zapewnić równość, zdrowie i edukację dla wszystkich w ramach szeregu SGD. Należy przeanalizować trzy działania SDG: Cel nr 4, 5 i 10.

Cel nr 4 - Wysoka jakość edukacji

W ramach czwartego celu Programu 2030, ONZ

opisuje edukację wysokiej jakości jako podstawowe prawo człowieka. Edukacja wysokiej jakości i możliwości w zakresie kształcenia ustawicznego dla wszystkich mają kluczowe znaczenie dla pełnego, produktywnego życia dla wszystkich jednostek bez względu na ich pochodzenie, kraj, sytuację ekonomiczną, religię lub wierzenia, płeć społeczną i biologiczną, orientację seksualną itd. Pomimo niedawnych zmian w zakresie powszechnego dostępu do edukacji na świecie, nadal nie jest ona podstawowym prawem przyznawanym dzieciom, a wiele społeczności ma utrudniony dostęp do edukacji.

Edukacja to nie tylko wskaźnik przyszłej jakości życia; wpływa ona na aktualne i przyszłe możliwości zatrudnienia oraz odstawia słabości, problemy strukturalne i zjawiska w rodzaju dyskryminacji płciowej. Te problemy społeczne i kulturowe można rozwiązać dzięki edukacji; dlatego wysoka jakość edukacji ma tak ogromne znaczenie w kontekście programów i polityki międzynarodowej. Aby możliwa była transformacja w tym zakresie, wszystkie narody muszą ze sobą współpracować w celu zapewnienia równego dostępu do edukacji wszystkim obywatelom.

Jeśli chodzi o społeczność LGBTQI+, istnieją istotne dane, jak już wskazywano w treści tego kursu, wskazujące na trudną sytuację tej społeczności w szkołach ze względu na fakt, że osoby LGBTQI+ są jednym z głównych celów prześladowania. Dlatego, jak wskazuje Raport stowarzyszenia Stonewall International, zerowa tolerancja dla przemocy oraz bezpieczne środowisko edukacyjne powinny stać się priorytetami globalnymi.

Cel nr 5 - Równość płci

Osiągnięcie równości płci i praca na rzecz umocnienia płci to działanie innowacyjne, które znalazło się w najnowszym programie ONZ. Ludzie muszą być nie tylko traktowani jak istoty ludzkie, ale także postrzegani w kontekście różnorodności płciowej. Dlatego równość płci została określona w Programie jako pilna potrzeba w kontekście

zrównoważonego i zdrowego rozwoju globalnego. Celem jest powstrzymanie najbardziej widocznych i ustrukturalizowanych form dyskryminacji i przemocy ze względu na płeć:

- Dyskryminacji płciowej na rynku pracy.
- Nierównego podziału pracy bezpłatnej: domowej i opiekuńczej.
- Wykorzystywania i przemocy seksualnej.
- Dyskryminacji w podejmowaniu decyzji.

Wszystkie te obszary są ukierunkowane nie tylko na zwalczanie społecznego problemu nierówności płci i wszelkich form przemocy wobec kobiet, lecz także na poprawianie jakości życia osób dotkniętych strukturalną i systemową dyskryminacją, dzięki czemu będą one mogły korzystać ze swoich podstawowych praw. **W tym kontekście warto wspomnieć o kampanii, która otrzymała wsparcie UNDP nie zostawiać nikogo w tyle**, obejmującej szereg strategii promowania równego traktowania społeczności LGBTQI+.

Cel nr 10 - zmniejszanie nierówności

Zmniejszanie nierówności to konieczność, aby nikt nie pozostał w tyle. Nierówność jest źródłem napięć pomiędzy krajami. Mimo pewnych pozytywnych sygnałów, świadczących o zmniejszaniu nierówności, luki w dochodach pogłębiają się w przypadku najbardziej narażonych populacji, a COVID-19 pogłębił już istniejącą przepaść, uderzając w najbardziej potrzebujące społeczności.

Cel nr 10 obejmuje między innymi:

- Umacnianie i propagowanie społecznego, ekonomicznego i politycznego włączenia wszystkich bez względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznanie, status ekonomiczny lub inny,
 - Zapewnienie równych szans i zmniejszanie nierówności poprzez eliminację dyskryminujących przepisów, polityk i praktyk
- “Inny status” to kwalifikacja zwykle interpretowana

jako inkluzywna w odniesieniu do osób LGBTQI+. Choć jest przedmiotem wielu debat, domniemane włączenie osób LGBTQI+ w ramach kategorii "inny status" stało się elementem wdrażania traktatów międzynarodowych, a jego celem jest uwzględnienie doświadczeń grup społecznych, które nadal cierpią z powodu marginalizacji.

Wydaje się, że osoby LGBTQI+ są bardziej narażone na trudności finansowe w porównaniu z osobami heteroseksualnymi z powodu stygmatyzacji, dyskryminacji i wykluczenia. W niektórych krajach rozwijających się, osoby takie mogą zostać odcięte od zasobów finansowych i innych form opieki socjalnej i nie są w stanie zapewnić sobie dochodów. Ponadto, dyskryminacja osób LGBTQI+ w znanym kontekście, społeczności lokalnej i innych sieciach społecznych uniemożliwia im dostęp do szans ekonomicznych i wypracowania zabezpieczenia finansowego na gorsze czasy.

ĆWICZENIE NR 2

Instrukcje

Po zapoznaniu się z najnowszymi wyzwaniami określonymi przez ONZ w Programie 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, spróbujcie opracować strategię polityczną na podstawie ram tego programu, której celem będzie poprawa sytuacji osób LGBTQI+ w Waszym kraju.

Oto kryteria opracowania strategii:

- Weźcie pod uwagę co najmniej jeden omówiony tu SDG.
- Przeprowadźcie konceptualizację przyczyn, dla których strategia ta jest niezbędna w Waszym kraju.
- Określcie zestaw wskaźników, które powinna osiągać ta strategia.
- Wskażcie grupy, które będą priorytetem dla tej strategii.

■ Wyjaśnijcie, które obszary przekrojowe (zdrowie, zatrudnienie) zostaną uwzględnione w strategii.

■ Zaproponujcie mechanizm oceny wpływu wdrożenia opracowanej strategii.

Powiązane linki:

- https://ec.europa.eu/info/site/files/report_list_of_actions_2015-19.pdf
- https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/diversity-management/eu-platform-diversity-charters_en
- [https://eur-lex.europa.eu/legal-https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637950/EPRS_BRI\(2019\)637950_EN.pdf](https://eur-lex.europa.eu/legal-https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637950/EPRS_BRI(2019)637950_EN.pdf)
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2068
- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/lgbtiq_factsheet_2020-2025_en.pdf
- https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_of_amsterdam_en.pdf
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0078>
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_08_69
- https://ec.europa.eu/education/policies/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education_en
- https://ec.europa.eu/education/study-in-europe/news/lgbt-europe_en
- <https://sdgs.un.org/es/goals>

■ <https://sustainabledevelopment.un.org/globalreport/>

■ [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/millennium-development-goals-\(mdgs\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/millennium-development-goals-(mdgs))

■ [https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20\(July%201\).pdf](https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20(July%201).pdf)

■ <https://www.mdgmonitor.org/mdg-3-promote-gender-equality-and-empower-women/>

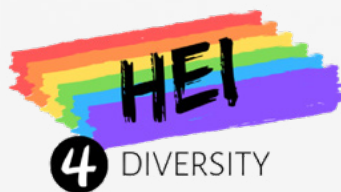
Bibliografía

■ European Court of Human Rights. (2011). Handbook on European non-discrimination law.

■ Lesbian, gay, bi, trans and intersex equality. (2020). [Text]. European Commission - European Commission. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/lesbian-gay-bi-trans-and-intersex-equality_en

■ Setting the EU's political agenda. (2020). <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/role-setting-eu-political-agenda/>

■ Tackling discrimination. (2020). [Text]. European Commission - European Commission. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination_en

Cofinanciado por
la Unión Europea

Metodologia de Recerca Educativa amb Impacte Social